Zbornik sudske prakse

PRESUDA OPĆEG SUDA (sedmo prošireno vijeće)

26. srpnja 2023.*

„Tužba za poništenje i naknadu štete – Član međunarodnog ugovornog osoblja pri posebnom predstavniku Europske unije u Bosni i Hercegovini – Zajednička vanjska i sigurnosna politika – Raskid ugovora o radu nakon povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz Unije – Nadležnost suda Unije – Ugovorna priroda spora – Nepostojanje arbitražne klauzule i klauzule o prenošenju nadležnosti – Članci 263., 268., 272. i 274. UFEU-a – Uredba (EU) br. 1215/2012 – Dopuštenost – Određivanje tuženikâ – Pojam ‚tijelo, ured ili agencija Unije' – Djelomična nenadležnost i nedopuštenost"

U predmetu T-776/20,

Robert Stockdale, sa stalnom adresom u Bristolu (Ujedinjena Kraljevina), kojeg zastupa N. de Montigny, odvjetnica,

tužitelj,

protiv

Vijeća Europske unije, koje zastupaju A. Vitro, M. Bauer i J. Rurarz, u svojstvu agenata,

Europske komisije, koju zastupaju D. Bianchi i G. Gattinara, u svojstvu agenata,

Europske službe za vanjsko djelovanje (ESVD), koju zastupaju S. Marquardt, K. Kouri, R. Spáč i S. Rodríguez Sánchez-Tabernero, u svojstvu agenata,

i

Posebnog predstavnika Europske unije u Bosni i Hercegovini, kojeg zastupa B. Bajic, u svojstvu agenta, uz asistenciju E. Raoult, odvjetnice,

tuženikâ,

OPĆI SUD (sedmo prošireno vijeće),

u sastavu, tijekom vijećanja: R. da Silva Passos (izvjestitelj), predsjednik, V. Valančius, I. Reine, L. Truchot i M. Sampol Pucurull, suci,

tajnik: H. Eriksson, administratorica,

* Jezik postupka: francuski

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

nakon rasprave održane 17. studenoga 2022.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Tužbom na temelju članaka 263., 268. i 272. UFEU-a, tužitelj, Robert Stockdale, najprije traži, kao prvo, da se odluka posebnog predstavnika Europske unije (u daljnjem tekstu: PPEU) u Bosni i Hercegovini od 17. studenoga 2020., kojom je taj predstavnik raskinuo njegov ugovor o radu s učinkom od 31. prosinca 2020. (u daljnjem tekstu: odluka o raskidu ugovora), proglasi nezakonitom i da mu se nadoknadi šteta koju je navodno pretrpio zbog te odluke, kao drugo, da se njegov ugovorni odnos s PPEU-om u Bosni i Hercegovini prekvalificira u ugovor o radu na neodređeno vrijeme, kao treće, da mu se nadoknadi šteta koju je navodno pretrpio jer Vijeće Europske unije, Europska komisija i Europska služba za vanjsko djelovanje (ESVD) nisu donijeli jasan pravilnik koji se može primijeniti na njega i, podredno, da se utvrdi izvanugovorna odgovornost Unije u slučaju da se odbije njegov glavni tužbeni zahtjev.

Okolnosti spora

2 Tužitelj je državljanin Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske koji je obavljao dužnosti voditelja odjela za financije i uprave PPEU-a u Bosni i Hercegovini.

3 Imenovanje PPEU-ova predviđa se u članku 33. UEU-a, odredbi iz poglavlja 2. glave V. Ugovora o Europskoj uniji koja se odnosi na zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku (ZVSP), a u skladu s kojom „Vijeće može, na prijedlog Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, imenovati posebnog predstavnika s mandatom u pogledu nekog posebnog političkog pitanja[, koji] je u izvršavanju svojeg mandata odgovoran Visokom predstavniku”.

4 Vijeće je 11. ožujka 2002. donijelo Zajedničku akciju 2002/211/ZVSP o imenovanju PPEU-a u Bosni i Hercegovini (SL 2002., L 70., str. 7.).

5 Vijeće je zatim donijelo različite uzastopne akte kojima je bez prekida imenovalo PPEU-a u Bosni i Hercegovini s mandatom na određeno vrijeme.

6 Na dan podnošenja tužbe, 29. prosinca 2020., PPEU u Bosni i Hercegovini imenovan je Odlukom Vijeća (ZVSP) 2019/1340 od 8. kolovoza 2019. o imenovanju PPEU-a u Bosni i Hercegovini (SL 2019., L 209, str. 10.) za razdoblje od 1. rujna 2019. do 31. kolovoza 2021. Odlukom Vijeća (ZVSP) 2021/1193 od 19. srpnja 2021. o produljenju mandata PPEU-a u Bosni i Hercegovini te o izmjeni Odluke 2019/1340 (SL 2021., L 258, str. 46.) njegov je mandat produljen do 31. kolovoza 2023.

7 Tužitelj je zaposlen na temelju prvog ugovora o radu na određeno vrijeme od 15. veljače 2006., koji je sklopio s PPEU-om u Bosni i Hercegovini na razdoblje koje ne može biti dulje od mandata tog PPEU-a. Tužitelj je od 1. ožujka 2007. s PPEU-om u Bosni i Hercegovini sklopio 16 uzastopnih ugovora o radu na određeno vrijeme. U članku 5. posljednjeg ugovora o radu na određeno vrijeme koji je sklopio tužitelj (u daljnjem tekstu: predmetni ugovor) predviđa se da se ugovor sklapa za razdoblje od 1. rujna 2019. do 31. kolovoza 2021.

8 Osim 17 uzastopnih ugovora o radu na određeno vrijeme, tužitelj je potpisao 13 trostranih ugovora s Komisijom i PPEU-om u Bosni i Hercegovini u kojima ga se od 1. srpnja 2007. određuje kao privremenog voditelja ureda.

9 U predmetnim trostranim ugovorima predviđalo se da će u slučaju smrti ili ostavke PPEU-a u Bosni i Hercegovini, nesreće ili bolesti koja ga sprečava da obavlja svoje dužnosti ili završetka sporazuma o financiranju koji su sklopili Komisija i taj PPEU tužitelj postati odgovoran za upravljanje sredstvima dodijeljenima navedenom PPEU-u. Tužitelj je 7. listopada 2019. potpisao posljednji ugovor za mjesto privremenog voditelja ureda (u daljnjem tekstu: ugovor za mjesto privremenog voditelja ureda).

10 Predstavnici Ujedinjene Kraljevine potpisali su 24. siječnja 2020. Sporazum o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Unije i Europske zajednice za atomsku energiju (SL 2020., L 29, str. 7., u daljnjem tekstu: Sporazum o povlačenju Ujedinjene Kraljevine). Vijeće je 30. siječnja 2020. donijelo Odluku (EU) 2020/135 o sklapanju Sporazuma o povlačenju Ujedinjene Kraljevine (SL 2020., L 29., str. 1.). Na temelju članka 1. te odluke Sporazum o povlačenju Ujedinjene Kraljevine odobrava se u ime Unije.

11 Ujedinjena Kraljevina povukla se iz Unije i Europske zajednice za atomsku energiju u ponoć 31. siječnja 2020., a Sporazum o povlačenju Ujedinjene Kraljevine stupio je na snagu 1. veljače 2020., u skladu sa svojim člankom 185.

12 U članku 126. Sporazuma o povlačenju Ujedinjene Kraljevine utvrđuje se prijelazno razdoblje koje počinje na dan stupanja na snagu tog sporazuma i završava 31. prosinca 2020. Tijekom tog razdoblja, u skladu s člankom 127. stavkom 6. tog sporazuma, treba podrazumijevati da upućivanja na „države članice” u pravu Unije uključuju Ujedinjenu Kraljevinu.

13 Tužitelj je 24. lipnja 2020. uputio dopis PPEU-u u Bosni i Hercegovini kako bi ga pitao o svojim pravima i žalio se na diskriminaciju ako će se njegovo radno mjesto u konačnici smatrati suvišnim u slučaju premještanja ureda PPEU-a u Bosni i Hercegovini u delegaciju Unije u toj državi te, stoga, u ESVD. Konkretno, naglasio je da se za međunarodno osoblje navedenog PPEU-a ne predviđa nikakva otpremnina niti pravo na naknadu za nezaposlenost te da ne postoji nikakva odredba o mirovinskim doprinosima.

14 PPEU u Bosni i Hercegovini proslijedio je 7. srpnja 2020. taj zahtjev upraviteljici Komisijine Službe za instrumente vanjske politike, pri čemu je naveo da je tužitelj postavio pitanja o svojim uvjetima zaposlenja, osobito s obzirom na vjerojatan raskid predmetnog ugovora povezan s povlačenjem Ujedinjene Kraljevine iz Unije. Voditeljica jednog odjela navedene službe odgovorila je 13. srpnja 2020. da ta služba nije zadužena za ljudske resurse kad je riječ o osoblju obuhvaćenom ZVSP-om te je savjetovala PPEU-u u Bosni i Hercegovini da se u tom pogledu savjetuje s ESVD-om. Usto, naglasila je da, iako tužiteljev zahtjev ima financijska obilježja, u skladu s odredbama predmetnog ugovora neće mu se moći isplatiti nikakva otpremnina ili mirovinski doprinos.

15 PPEU u Bosni i Hercegovini obratio se 15. rujna 2020. ESVD-u i proslijedio mu tužiteljevu poruku elektroničke pošte od 24. lipnja 2020.

16 Tužitelj je 28. rujna 2020. pisao PPEU-u u Bosni i Hercegovini kako bi PPEU tražio dodatne informacije o tužiteljevim mogućnostima da ostane na svojim dužnostima nakon što 31. prosinca 2020., u skladu sa Sporazumom o povlačenju Ujedinjene Kraljevine, istekne

prijelazno razdoblje. Nakon što se navedeni PPEU obratio Komisijinoj Službi za instrumente vanjske politike, upraviteljica te službe odgovorila mu je 2. listopada 2020. da se za državljane Ujedinjene Kraljevine ne predviđa nikakva iznimka i da će 31. prosinca 2020. njihovi ugovori prestati vrijediti.

17 PPEU u Bosni i Hercegovini donio je 17. studenoga 2020. odluku o raskidu kojom je raskinuo predmetni ugovor uz otkazni rok i koja stupa na snagu 31. prosinca 2020.

18 Tužitelj je 25. studenoga 2020. pisao PPEU-u u Bosni i Hercegovini te je od njega tražio da preispita odluku o raskidu ugovora.

Zahtjevi stranaka

19 Tužitelj od Općeg suda zahtijeva da:

– najprije:

  – proglasi nezakonitom odluku o raskidu ugovora;

  – kad je riječ o pravima koja proizlaze iz njegova ugovora o radu s PPEU-om u Bosni i Hercegovini:

    – promijeni njegov ugovorni odnos u ugovor o radu na neodređeno vrijeme;

    – utvrdi da je pretrpio diskriminaciju s obzirom na razlog za otkaz i zbog toga naloži tuženicima da mu isplate iznos od 10 000 eura, uključujući kamate, na ime štete nanesene psihičkom zdravlju;

    – utvrdi da su tuženici povrijedili svoje ugovorne obveze koje se, među ostalim, odnose na dostavu valjane prethodne obavijesti u okviru raskida ugovora o radu na neodređeno vrijeme;

    – naloži tuženicima da ga vrate na radno mjesto ili, podredno, da mu plate novčanu naknadu koja će se naknadno utvrditi, a koja je privremeno utvrđena na iznos od 393 850,08 eura, uz pripadajuće kamate;

  – kad je riječ o drugim pravima koja se temelje na postojanju diskriminacije u odnosu na drugo osoblje Unije:

    – utvrdi da je trebao biti zaposlen kao član privremenog osoblja Vijeća, Komisije ili ESVD-a i utvrdi da su ga ta tri tuženika diskriminirala u pogledu njegovih primanja, prava na mirovinu i pripadajućih pogodnosti, uključujući i jamstva budućeg zaposlenja;

    – naloži Vijeću, Komisiji i ESVD-u da mu nadoknade gubitak primanja, mirovine, naknada i pogodnosti do kojeg je došlo zbog navedenih povreda prava Unije, uz pripadajuće kamate;

    – odredi rok strankama za utvrđivanje iznosa takve naknade štete, uzimajući u obzir razred i stupanj u kojima je trebao biti zaposlen, prosječno povećanje primanja, razvoj njegove karijere i naknada koje je stoga trebao primiti na temelju svojih ugovora o radu kao član privremenog osoblja, nakon odbitka primanja koje je stvarno primio;

– podredno, naloži Vijeću, Komisiji i ESVD-u da mu nadoknade štetu na temelju izvanugovorne odgovornosti Unije koja je utvrđena zbog nepoštovanja njegovih temeljnih prava u privremeno utvrđenom iznosu od 400 000 eura;

– naloži tuženicima snošenje troškova.

20 U okviru prigovora nenadležnosti i nedopuštenosti istaknutih na temelju članka 130. Poslovnika Općeg suda, Vijeće, Komisija i ESVD od Općeg suda zahtijevaju da:

– odbaci tužbu kao nedopuštenu u dijelu koji se odnosi na njih;

– naloži tužitelju snošenje troškova.

21 U okviru prigovora nenadležnosti i nedopuštenosti istaknutih na temelju članka 130. Poslovnika, PPEU u Bosni i Hercegovini od Općeg suda u biti zahtijeva da:

– odbaci tužbu kao nedopuštenu;

– naloži tužitelju snošenje troškova.

Pravo

22 Na temelju članka 130. stavka 1. Poslovnika, ako tuženik to zatraži, Opći sud može odlučiti o nenadležnosti ili nedopuštenosti bez ulaženja u raspravljanje o meritumu. U skladu s člankom 130. stavkom 7. navedenog Poslovnika, Opći sud u najkraćem mogućem roku odlučuje o zahtjevu ili, ako to opravdavaju posebne okolnosti, odgađa svoju odluku do odluke o meritumu.

23 U ovom slučaju tuženici su zatražili da se odluči o nenadležnosti i nedopuštenosti. U tim okolnostima Opći sud smatra da valja odlučiti o tim zahtjevima prije razmatranja merituma.

24 U tužbi tužitelj u biti iznosi:

– glavni tužbeni zahtjev povezan s odlukom o raskidu ugovora na temelju kojeg od Općeg suda zahtijeva, kao prvo, da proglasi nezakonitom odluku o raskidu ugovora, kao drugo, da naloži tuženicima da mu isplate iznos od 10 000 eura na ime naknade neimovinske štete nastale zbog te odluke i, kao treće, da naloži njegovo vraćanje na radno mjesto ili, podredno, da naloži tuženicima da mu isplate iznos od 393 850,08 eura na ime naknade neimovinske štete nastale zbog te odluke (u daljnjem tekstu: prvi dio tužbenog zahtjeva);

– glavni tužbeni zahtjev povezan s uzastopnim ugovorima o radu na određeno vrijeme sklopljenima s PPEU-om u Bosni i Hercegovini na temelju kojeg zahtijeva od Općeg suda, s jedne strane, da promijeni njegov ugovorni odnos s PPEU-om u Bosni i Hercegovini u ugovor o radu na neodređeno vrijeme i, s druge strane, da utvrdi da su tuženici povrijedili svoje ugovorne obveze i, osobito, obvezu dostave valjane prethodne obavijesti u okviru raskida ugovora o radu na neodređeno vrijeme (u daljnjem tekstu: drugi dio tužbenog zahtjeva);

– glavni tužbeni zahtjev koji se temelji na postojanju diskriminacije u kojem prigovara Vijeću, Komisiji i ESVD-u jer na međunarodno ugovorno osoblje zaposleno u okviru ZVSP-a nisu primijenili Uvjete zaposlenja ostalih službenika Unije (u daljnjem tekstu: Uvjeti zaposlenja

ostalih službenika) ili jer za to osoblje nisu donijeli pravni sustav usporediv s Uvjetima zaposlenja ostalih službenika i na temelju kojeg od Općeg suda zahtijeva da naloži tim trima tuženicima da mu nadoknade štetu koju je pretrpio zbog nepostojanja takvog pravilnika (u daljnjem tekstu: treći dio tužbenog zahtjeva);

– podredni tužbeni zahtjev, u slučaju da se odbiju prva tri dijela tužbenog zahtjeva, kojim traži da se Vijeću, Komisiji i ESVD-u naloži da mu isplate iznos od 400 000 eura na temelju izvanugovorne odgovornosti Unije koja proizlazi iz nepoštovanja njegovih temeljnih prava (u daljnjem tekstu: četvrti dio tužbenog zahtjeva).

25 Kako bi se odgovorilo na prigovore nenadležnosti i nedopuštenosti, u ovom slučaju valja ispitati, kao prvo, je li Opći sud nadležan za odlučivanje o prvom i drugom dijelu tužbenog zahtjeva, kao drugo, jesu li poštovani formalni zahtjevi povezani s tužbom, kao treće, je li poštovan predsudski postupak predviđen Pravilnikom o osoblju za dužnosnike Unije (u daljnjem tekstu: Pravilnik o osoblju) i, kao četvrto, je li tužba dopuštena u pogledu svih tuženika.

Nadležnost Općeg suda za odlučivanje o prvom i drugom dijelu tužbenog zahtjeva s obzirom na to da ne postoji arbitražna klauzula

26 Tuženici u svojim pismenima tvrde da su prvi i drugi dio tužbenog zahtjeva povezani s predmetnim ugovorom i da stoga imaju ugovornu prirodu. Napominju i da navedeni ugovor ne sadržava arbitražnu klauzulu te iz toga zaključuju da to omogućuje da se isključi nadležnost Općeg suda na temelju članka 272. UFEU-a.

27 Tuženici su na raspravi pojasnili da se odluka o raskidu ugovora, s obzirom na njezino obrazloženje koje se temelji na tužiteljevu gubitku državljanstva države članice, treba smatrati aktom tijela javne vlasti odvojivim od predmetnog ugovora. Prema tome, prema njihovu mišljenju, Opći sud nadležan je za nadzor zakonitosti navedenog akta na temelju članka 263. UFEU-a i stoga za odlučivanje o prvom dijelu tužbenog zahtjeva u dijelu u kojem tužitelj zahtijeva poništenje tog akta.

28 Suprotno tomu, kad je riječ o ostalim tužiteljevim zahtjevima iznesenima u okviru prvog i drugog dijela tužbenog zahtjeva, tuženici su na raspravi i u odgovoru na pitanje koje je Opći sud postavio u okviru mjere upravljanja postupkom tvrdili da ni odredbe predmetnog ugovora ni odredbe Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 2012., L 351, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 11., str. 289. te ispravci SL 2014., L 160, str. 40. i SL 2016., L 202, str. 57., u daljnjem tekstu: Uredba Bruxelles I.a) ne omogućuju da se odredi nadležni nacionalni sud. Na raspravi su tvrdili da bi za takve zahtjeve mogli biti nadležni sudovi Bosne i Hercegovine u mjestu poslovnog nastana PPEU-a u Bosni i Hercegovini i mjestu izvršenja predmetnog ugovora. Navedeni PPEU također je naglasio da se u članku 17. predmetnog ugovora predviđa nadležnost arbitražnog tijela koje treba smatrati nadležnim za odlučivanje o navedenim zahtjevima jer tužitelj nije dokazao da nadležnost takvog tijela ograničava njegovo pravo na djelotvoran pravni lijek.

29 Tužitelj pak u biti najprije tvrdi da je Opći sud nadležan za odlučivanje o prvom i drugom dijelu tužbenog zahtjeva na temelju članka 272. UFEU-a, u skladu s arbitražnom klauzulom iz ugovora za mjesto privremenog voditelja ureda.

30 Podredno, tužitelj tvrdi da bi belgijski sudovi mogli biti nadležni za odlučivanje o prvom i drugom dijelu tužbenog zahtjeva na temelju Uredbe Bruxelles I.a i da bi se u slučaju da se isključi nadležnost sudova država članica Opći sud trebao na temelju članaka 263. i 268. UFEU-a proglasiti nadležnim za odlučivanje o svim zahtjevima podnesenima u okviru tih dijelova tužbenog zahtjeva.

Priroda prvog i drugog dijela tužbenog zahtjeva

31 Kako bi se utvrdilo jesu li prvi i drugi dio tužbenog zahtjeva povezani s ugovorom, s jedne strane, valja podsjetiti na to da je, prema ustaljenoj sudskoj praksi suda, tužba za poništenje, u smislu članka 263. UFEU-a, dostupna u odnosu na sve akte institucija, neovisno o njihovoj prirodi ili obliku, čija je svrha proizvesti obvezujuće pravne učinke koji utječu na interese tužitelja, mijenjajući na određeni način njegov pravni položaj. Tako se, u slučaju postojanja ugovora između tužitelja i neke od institucija, može podnijeti tužba sudu Unije na temelju članka 263. UFEU-a samo kada pobijani akt ima za cilj proizvoditi obvezujuće pravne učinke koji su izvan ugovornih odnosa kojima su stranke vezane i koji uključuju izvršavanje ovlasti javne vlasti koje su dodijeljene instituciji ugovornici kao upravnom tijelu (vidjeti presudu od 25. lipnja 2020., SC/Eulex Kosovo, C-730/18 P, EU:C:2020:505, t. 31. i 32. i navedenu sudsku praksu).

32 S druge strane, kako bi se utvrdilo temelji li se tužba na ugovornoj ili izvanugovornoj odgovornost Unije, sudovi Unije moraju provjeriti je li predmet te tužbe zahtjev za naknadu štete koji se objektivno i sveobuhvatno temelji na ugovornim ili izvanugovornim pravima i obvezama. U tu svrhu, ti sudovi moraju provjeriti, s obzirom na analizu različitih elemenata spisa, kao što su, među ostalim, navodno povrijeđeno pravno pravilo, priroda štete na koju se poziva, postupanje koje se stavlja na teret i pravni odnosi koji postoje između stranaka o kojima je riječ, postoji li među njima pravi ugovorni kontekst povezan s predmetom spora čije je detaljno ispitivanje neophodno za odlučivanje o navedenoj tužbi (vidjeti u tom smislu presudu od 18. travnja 2013., Komisija/Systran i Systran Luxembourg, C-103/11 P, EU:C:2013:245, t. 66.).

33 U ovom slučaju, kao prvo, tužitelj prvim dijelom tužbenog zahtjeva podnosi zahtjeve povezane s odlukom o raskidu ugovora (vidjeti točku 24. ove presude).

34 U tom je pogledu točno da je odluka o raskidu ugovora obrazložena okolnošću da tužitelj zbog povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz Unije više nema nacionalnost države članice, što prema mišljenju PPEU-a u Bosni i Hercegovini podrazumijeva da više ne može biti član Unijina osoblja.

35 Međutim, suprotno onomu što su tuženici tvrdili na raspravi, ne može se na temelju samo te okolnosti smatrati da odluka o raskidu ugovora proizvodi obvezujuće pravne učinke koji su izvan ugovornog odnosa koji povezuje tužitelja s PPEU-om u Bosni i Hercegovini i koji uključuju izvršavanje ovlasti javne vlasti u smislu sudske prakse navedene u točki 31. ove presude.

36 Naime, najprije, odluka o raskidu ugovora temelji se na predviđenom prestanku predmetnog ugovora, tako da se učinci te odluke odnose samo na taj ugovor. Nadalje, kao što je to istaknulo Vijeće u svojim prigovorima nenadležnosti i nedopuštenosti, u članku 16. predmetnog ugovora predviđa se mogućnost da bilo koja strana jednostrano raskine ugovor uz otkazni rok od četiri tjedna. Stoga je očito da je ta odluka, kojom je PPEU u Bosni i Hercegovini jednostrano raskinuo predmetni ugovor uz takav otkazni rok, donesena na temelju ovlasti koje ima na osnovi tog ugovora. Naposljetku, navedena odluka obrazlaže se činjenicom da će tužitelj njezinim stupanjem na snagu izgubiti svojstvo državljanina države članice, u skladu sa Sporazumom o povlačenju Ujedinjene Kraljevine, i da stoga više neće ispunjavati uvjet koji se zahtijeva

predmetnim ugovorom. Naime, u uvjetima zaposlenja, koji su sastavni dio predmetnog ugovora, kao što to proizlazi iz njegovih članaka 1. i 18., zahtijeva se da voditelj odjela za financije i uprave PPEU-a u Bosni i Hercegovini bude državljanin neke države članice.

37 Stoga je odluka o raskidu ugovora izravno povezana s predmetnim ugovorom. Iz toga slijedi da tužiteljevi zahtjevi izneseni u okviru prvog dijela tužbenog zahtjeva, koji su usko povezani s tom odlukom (vidjeti točku 24. prvu alineju ove presude), proizlaze iz predmetnog ugovora i stoga su ugovorne prirode.

38 Kao drugo, tužitelj u okviru drugog dijela tužbenog zahtjeva podnosi zahtjeve koji se odnose na njegov cijeli radni odnos s PPEU-om u Bosni i Hercegovini koji se temeljio na uzastopnim ugovorima o radu na određeno vrijeme za koje traži da se prekvalificiraju u ugovor o radu na neodređeno vrijeme. Stoga su tužiteljevi zahtjevi izneseni u okviru drugog dijela tužbenog zahtjeva također ugovorne prirode jer proizlaze iz svih uzastopnih ugovora o radu na određeno vrijeme koje je sklopio s navedenim PPEU-om.

Nadležnost Općeg suda za odlučivanje o prvom i drugom dijelu tužbenog zahtjeva na temelju članka 272. UFEU-a

39 U skladu s člankom 272. UFEU-a, „Sud Europske unije nadležan je donositi presude na temelju svake arbitražne klauzule sadržane u ugovoru sklopljenom od strane Unije ili u njezino ime, bez obzira na to radi li se o javnopravnom ili privatnopravnom ugovoru”.

40 Nadležnosti Općeg suda taksativno su nabrojane u članku 256. UFEU-a i precizirane člankom 51. Statuta Suda Europske unije. U skladu s tim odredbama, Opći sud nije nadležan za odlučivanje, u prvom stupnju, u sporovima ugovorne prirode koji mu se podnose na temelju arbitražne klauzule. U nedostatku takve klauzule njegova bi se sudska nadležnost proširila i na druge sporove osim onih za čije je odlučivanje ograničeno nadležan na temelju članka 274. UFEU-a, jer ta odredba nacionalnim sudovima dodjeljuje nadležnost općeg prava za rješavanje sporova u kojima je Unija stranka (vidjeti u tom smislu presudu od 8. svibnja 2007., Citymo/Komisija, T-271/04, EU:T:2007:128, t. 53. i rješenje od 30. rujna 2014., Bitiqi i dr./Komisija i dr., T-410/13, neobjavljeno, EU:T:2014:871, t. 26.).

41 U ovom slučaju valja utvrditi da tužiteljevi uzastopni ugovori o radu, iz kojih proizlaze prvi i drugi dio tužbenog zahtjeva, ne sadržavaju arbitražnu klauzulu kojom se Općem sudu daje nadležnost kao sudu nadležnom za ugovor.

42 Osim toga, tužitelj se ne može pozvati na arbitražnu klauzulu, koja bi nadležnost dodjeljivala Općem sudu, koja je sadržana u ugovoru za mjesto privremenog voditelja ureda.

43 Naime, najprije, cilj ugovora za mjesto privremenog voditelja ureda je da se tužitelju dodijele određene dužnosti, a ne da se između njega i drugih stranaka ugovora uspostavi ugovorni odnos. Kao što to uostalom naglašava Vijeće, riječ je o prilogu sporazumu o financiranju koji Komisija i PPEU u Bosni i Hercegovini redovito sklapaju u okviru ovlaštenja koje se tom PPEU-u dodjeljuje za izvršenje proračuna, u skladu s prvom rečenicom članka 5. stavka 3. Odluke 2019/1340, prema kojoj se „[u]pravljanje rashodima uređuje […] ugovorom između PPEU-a [u Bosni i Hercegovini] i Komisije”.

44 Nadalje, ugovor za mjesto privremenog voditelja ureda sporedan je u odnosu na tužiteljeve ugovore o radu na određeno vrijeme. Naime, s jedne strane, u skladu s člankom 8. sporazuma o financiranju koji su sklopili Komisija i PPEU u Bosni i Hercegovini i koji ima oznaku CFSP/2019/15, „privremeni voditelj ureda treba pripadati osoblju PPEU-a [u Bosni i Hercegovini]”. S druge strane, prema ugovoru za mjesto privremenog voditelja ureda, u čijoj se preambuli upućuje na članak 8. sporazuma o financiranju CFSP/2019/15, predviđa se da „[i]ako je privremeni voditelj ureda član osoblja kojeg je zaposlio PPEU [u Bosni i Hercegovini], njegova plaća, njegova prava i obveze zadržavaju se u skladu s uvjetima njegova ugovora o radu”.

45 Naposljetku, ugovor za mjesto privremenog voditelja ureda uvjetne je prirode, s obzirom na to da se može primijeniti samo u određenim uvjetima povezanima sa stanjem PPEU-a u Bosni i Hercegovini, kao što su njegova smrt, nesposobnost, ostavka ili u slučaju razdoblja u kojem je mjesto nepopunjeno između uzastopnih mandata dvojice PPEU-ova u Bosni i Hercegovini (vidjeti točku 9. ove presude). Međutim, na dan donošenja odluke o raskidu ugovora, kojom su završile tužiteljeve dužnosti pri PPEU-u u Bosni i Hercegovini, nije bio ispunjen nijedan od prethodno navedenih uvjeta, tako da se ugovor za mjesto privremenog voditelja ureda nije mogao primijeniti.

46 S obzirom na prethodno navedeno, budući da tužiteljevi ugovori o radu na određeno vrijeme ne sadržavaju arbitražnu klauzulu, Opći sud nije nadležan za odlučivanje o prvom i drugom dijelu tužbenog zahtjeva na temelju članka 272. UFEU-a.

Nadležnost Općeg suda za odlučivanje o prvom i drugom dijelu tužbenog zahtjeva na temelju članaka 263. i 268. UFEU-a

47 Kao što je to utvrđeno u točkama 37. i 38. ove presude, tužiteljevi zahtjevi izneseni u okviru prvog i drugog dijela tužbenog zahtjeva proizlaze iz njegovih ugovora o radu, koji ne sadržavaju arbitražnu klauzulu kojom se Općem sudu daje nadležnost kao sudu nadležnom za ugovor na temelju članka 272. UFEU-a (vidjeti točku 41. ove presude). Stoga, u skladu s načelima navedenima u točki 40. ove presude, ti dijelovi tužbenog zahtjeva načelno su u nadležnosti nacionalnih sudova, u skladu s člankom 274. UFEU-a.

48 Međutim, kad sud Unije u okviru spora ugovorne prirode proglasi da nema nadležnost koja mu se dodjeljuje člancima 263. i 268. UFEU-a, on to čini kako bi se osiguralo dosljedno tumačenje tih odredbi s člancima 272. i 274., a time i očuvala usklađenost pravosudnog sustava Unije koji je sastavljen od cijelog niza pravnih lijekova i postupaka predviđenih za osiguranje nadzora zakonitosti pravnih akata institucija, tijela, ureda ili agencija Unije odnosno naknade štete koju je prouzročila Unija (vidjeti u tom smislu presudu od 25. lipnja 2020., SATCEN/KF, C-14/19 P, EU:C:2020:492, t. 80. do 82.).

49 Stoga sud Unije u kontekstu spora ugovorne prirode ne može proglasiti da nema nadležnost koja mu se dodjeljuje UFEU-om ako bi učinak toga bio da sud Unije ili sudovi država članica ne provode nikakav sudski nadzor u pogledu akata institucija, tijelâ, uredâ ili agencija Unije ili zahtjeva za naknadu štete koju je prouzročila Unija (vidjeti u tom smislu presudu od 25. lipnja 2020., SATCEN/KF, C-14/19 P, EU:C:2020:492, t. 84. i 85.).

50 U tim okolnostima, unatoč ugovornoj prirodi prvog i drugog dijela tužbenog zahtjeva, kako bi osigurao postojanje djelotvornog sudskog nadzora, Opći sud može proglasiti da nema nadležnost koja mu se dodjeljuje člancima 263. i 268. UFEU-a samo ako se uvjeri da tužitelj takve zahtjeve može podnijeti nacionalnom sudu, u smislu članka 274. UFEU-a, odnosno sudu države članice.

51 Zbog toga se ne može prihvatiti, kao što su to tuženici tvrdili na raspravi, da za te dijelove tužbenog zahtjeva mogu biti nadležni bosanski sudovi jer ti sudovi nisu sudovi država članica. Isto tako, treba odbiti argument PPEU-a u Bosni i Hercegovini prema kojem je tužitelj mogao pokrenuti postupak pred arbitražnim tijelom predviđenim u članku 17. predmetnog ugovora kako bi ono odlučilo o navedenim dijelovima tužbenog zahtjeva jer se ne može predvidjeti nadležnost takvog tijela umjesto nadležnosti suda Unije ili sudova država članica čak i kad to tijelo ispunjava kriterije neovisnosti i nepristranosti.

52 S obzirom na prethodno navedeno, valja provjeriti omogućuju li sadržaj predmetnog ugovora ili pak primjenjiva pravna pravila Unije da se odredi sud države članice nadležan za odlučivanje o prvom i drugom dijelu tužbenog zahtjeva.

– *Ugovorne odredbe*

53 Kao prvo, valja utvrditi da nijedan tužiteljev ugovor o radu ne sadržava klauzulu kojom se nadležnost daje sudu države članice. Naime, ti ugovori, osim prvog ugovora, sadržavaju samo klauzulu koja se odnosi na „rješavanje sporova” i koja omogućuje da se u slučaju neuspjelog pokušaja mirnog rješavanja spora između stranaka navedenih ugovora pokrene postupak pred arbitražnim tijelom, pri čemu nije moguće podnijeti žalbu na arbitražnu odluku.

54 Kao drugo, iz članaka 1. i 18. predmetnog ugovora proizlazi da se tužitelj obvezao da će poštovati standardne operativne postupke PPEU-a u Bosni i Hercegovini, odnosno opći dokument koji se primjenjuje na sve članove osoblja navedenog PPEU-a. Kad je riječ o pravnim lijekovima dostupnima tim članovima, poglavlje 11. tih standardnih operativnih postupaka, naslovljeno „Pravni lijek i sporovi”, sadržava članak 11.1., naslovljen „Pravni lijek”, kojim se predviđa da službenik PPEU-a u Bosni i Hercegovini može svojem nadređenom podnijeti žalbu protiv akta koji je za njega štetan te članak 11.2., naslovljen „Rješavanje sporova”, kojim se predviđa samo mogućnost pokretanja postupka pred arbitražnim tijelom protiv čijih odluka nije moguće podnijeti žalbu.

55 Iz prethodno navedenog proizlazi da na temelju tužiteljevih ugovora o radu nije moguće odrediti sud države članice koji je nadležan za odlučivanje o prvom i drugom dijelu tužbenog zahtjeva.

– *Odredbe prava Unije*

56 Kad je riječ o odredbama prava Unije koje se odnose na nadležnost sudova država članica, zakonodavac Unije donio je Uredbu Bruxelles I.a koja je namijenjena, kao što to proizlazi iz njezinih uvodnih izjava 4. i 15., ujednačavanju pravila o sukobu nadležnosti u građanskim i trgovačkim stvarima pomoću iznimno predvidivih pravila o nadležnosti. Njezin je cilj pravna sigurnost koja se sastoji od pojačane pravne zaštite osoba sa sjedištem u Uniji tako da se istodobno omogući i tužitelju da lako utvrdi sud pred kojim može pokrenuti postupak i tuženiku da razumno predvidi pred kojim sudom može biti tužen (presuda od 4. listopada 2018., Feniks, C-337/17, EU:C:2018:805, t. 34.).

57 Suprotno onomu što su tuženici tvrdili na raspravi, valja smatrati da se Uredba Bruxelles I.a primjenjuje u ovom slučaju. U tom pogledu, u skladu s njezinim člankom 1. stavkom 1., predviđa se da se ta uredba „primjenjuje u građanskim i trgovačkim stvarima, bez obzira na vrstu suda” i da se „[n]e proteže […] posebno na porezne, carinske ili upravne predmete ili na odgovornost države za radnje i propuste u izvršavanju javnih ovlasti (*acta iure imperii*)”. Međutim, u ovom slučaju iz

točke 36. ove presude proizlazi da odluka o raskidu ugovora nije akt tijela javne vlasti u smislu članka 1. stavka 1. Uredbe Bruxelles I.a, ali se temelji na predmetnom ugovoru. Stoga je prvi dio tužbenog zahtjeva obuhvaćen građanskim i trgovačkim stvarima u smislu članka 1. te uredbe. Isto tako, iz uvodnih izjava navedenih u točki 38. ove presude proizlazi da je i drugi dio tužbenog zahtjeva obuhvaćen navedenom stvari.

58 Stoga, s obzirom na to da se prvi i drugi dio tužbenog zahtjeva u ovom slučaju odnose na spor ugovorne prirode za koji su načelno nadležni nacionalni sudovi, u skladu s člankom 274. UFEU-a (vidjeti točku 40. ove presude), valja ispitati je li moguće na temelju odredbi Uredbe Bruxelles I.a odrediti sud države članice koji je nadležan za odlučivanje o tim dijelovima tužbenog zahtjeva.

59 Kad je riječ o pojedinačnim ugovorima o radu, pravila o nadležnosti predviđaju se u članku 21. Uredbe Bruxelles I.a, koji glasi kako slijedi:

„1. Poslodavac s domicilom u državi članici može biti tužen:

(a) pred sudom države članice u kojoj ima domicil; ili

(b) u drugoj državi članici:
i. pred sudom mjesta u kojem ili iz kojeg zaposlenik redovno obavlja svoj rad ili pred sudom zadnjeg mjesta u kojem je tako radio; ili
ii. ako zaposlenik redovno ne obavlja ili nije obavljao svoj rad u jednoj te istoj zemlji, pred sudom mjesta u kojima se nalazi ili se nalazila poslovna jedinica koja ga je zaposlila.

2. Poslodavac koji nema domicil u državi članici može biti tužen pred sudom države članice u skladu s točkom (b) stavka 1.”

60 Kao prvo, primjenom članka 21. Uredbe Bruxelles I.a nadležnost se daje nacionalnom sudu u mjestu domicila poslodavca, tako da valja utvrditi tko je tužiteljev poslodavac.

61 U tom pogledu, prema sudskoj praksi Suda, između radnika i njegova poslodavca postoji odnos podređenosti čije postojanje treba ocjenjivati u svakom pojedinom slučaju s obzirom na sve elemente i okolnosti svojstvene odnosima između stranaka (vidjeti u tom smislu presudu od 20. listopada 2022., Bosworth i Hurley, C-604/20, EU:C:2022:807, t. 30. do 32.). Isto tako, kako bi se utvrdilo tko je poslodavac zaposlene osobe, potrebno je odrediti subjekt pod čijim se stvarnim nadzorom nalazi navedena zaposlena osoba i koji, među ostalim, treba snositi odgovarajući trošak plaće i raspolaže stvarnom ovlašću da navedenoj zaposlenoj osobi otkaže ugovor o radu (vidjeti u tom smislu presudu od 16. srpnja 2020., AFMB i dr., C-610/18, EU:C:2020:565, t. 56. i 61.).

62 U ovom slučaju najprije valja utvrditi da je tužitelj sve svoje ugovore o radu sklopio s PPEU-om u Bosni i Hercegovini koji se u tim ugovorima navodi kao „poslodavac”.

63 Nadalje, u skladu s člankom 6. stavkom 1. Odluke 2019/1340, PPEU u Bosni i Hercegovini je „odgovoran za ustrojavanje tima u granicama svojeg mandata i odgovarajućih raspoloživih financijskih sredstava” te „o sastavu tima odmah obavješćuje Vijeće i Komisiju”. U članku 6. stavku 2. iste odluke predviđa se da „[d]ržave članice, institucije Unije i ESVD mogu predložiti upućivanje osoblja na rad kod PPEU-a [u Bosni i Hercegovini, p]laće takvog upućenog osoblja pokriva dotična država članica, dotična institucija Unije odnosno ESVD” i da „[m]eđunarodno ugovorno osoblje mora imati državljanstvo države članice”.

64 S jedne strane, iz tih odredbi proizlazi da PPEU u Bosni i Hercegovini može zaposliti člana međunarodnog ugovornog osoblja i da ga odabire neovisno o Vijeću, Komisiji i ESVD-u te da o tome treba obavijestiti Vijeće i Komisiju tek nakon što ga odabere, kao što je to potvrđeno na raspravi. S druge strane, iz tih istih odredbi proizlazi da se plaća članova međunarodnog ugovornog osoblja koje je zaposlio navedeni PPEU odbija od proračuna dodijeljenog tom PPEU-u, tako da on snosi stvarni trošak takve plaće.

65 Naposljetku, kao što se to ističe u točki 54. ove presude, PPEU u Bosni i Hercegovini donio je standardne operativne postupke koji se primjenjuju na sve službenike koji rade za njega te se navode u predmetnom ugovoru. Iz toga proizlazi da:

– PPEU u Bosni i Hercegovini ima ovlast otpustiti svoje ugovorno osoblje (vidjeti članak 12.2.);

– odluka o produljenju ugovora člana međunarodnog ugovornog osoblja može se donijeti samo na inicijativu i uz potpunu diskreciju PPEU-a u Bosni i Hercegovini (vidjeti članak 5.6.);

– PPEU stegovno je tijelo za članove svojeg osoblja (vidjeti članak 10.2.5.);

– PPEU u Bosni i Hercegovini nadležan je za godišnju procjenu članova svojeg osoblja s više od šest mjeseci radnog staža (vidjeti članak 5.4.);

– PPEU u Bosni i Hercegovini utvrđuje satnice i radno vrijeme članova svojeg osoblja i treba odobriti svaku izmjenu uobičajenog radnog vremena i zahtjev za prekovremeni rad koji se nadoknađuje dopustom ili, iznimno, uz suglasnost PPEU-a u Bosni i Hercegovini, plaćanjem naknade (vidjeti članak 7.1.);

– PPEU u Bosni i Hercegovini treba odobriti svaki zahtjev člana svojeg osoblja za godišnji odmor ili poseban dopust i članu ugovornog osoblja iznimno može odobriti naknadu za dopust koji nije iskoristio prije isteka svojeg ugovora (vidjeti članke 7.2. i 7.3.).

66 U tim okolnostima tužitelj je u svrhu izvršenja svojih ugovora o radu bio stavljen pod stvarni nadzor PPEU-a u Bosni i Hercegovini, koji je stoga bio njegov poslodavac u smislu članka 21. Uredbe Bruxelles I.a.

67 Međutim, s obzirom na to da je PPEU u Bosni i Hercegovini imao sjedište u Sarajevu (Bosna i Hercegovina), sud mjesta njegova prebivališta ne nalazi se u državi članici. Stoga na temelju članka 21. stavka 1. točke (a) Uredbe Bruxelles I.a nije moguće odrediti sud države članice koji je nadležan za odlučivanje o prvom i drugom dijelu tužbenog zahtjeva.

68 Kao drugo, i tužiteljevi ugovori o radu trebali su se izvršavati u Sarajevu. Kad je riječ o predmetnom ugovoru, to konkretno proizlazi iz njegova članka 3. i opisa tužiteljeva posla priloženog navedenom ugovoru. Slijedom toga, sud države članice koji je, prema mjestu u kojem je tužitelj obavljao posao, nadležan za odlučivanje o prvom i drugom dijelu tužbenog zahtjeva stoga nije moguće odrediti ni na temelju članka 21. stavka 1. točke (b) podtočke i. Uredbe Bruxelles I.a.

69 Kao treće, iz sadržaja spisa ne proizlazi da je tužitelj obično obavljao svoj posao u više zemalja, tako da se pravila o nadležnosti predviđena u članku 21. stavku 1. točki (b) podtočki ii. Uredbe Bruxelles I.a ne mogu primijeniti na njegovu situaciju.

70 Kao četvrto, tužitelj se poziva na članak 20. stavak 2. Uredbe Bruxelles I.a, koji podrazumijeva da poslodavac koji nema domicil u državi članici ima svoj domicil u državi članici u kojoj ima podružnicu, predstavništvo ili drugu poslovnu jedinicu. U tom pogledu primjena te odredbe zahtijeva, među ostalim, da se spor odnosi na radnje koje se odnose na poslovanje tih subjekata ili na obveze koje su oni preuzeli u ime društva majke, ako te obveze valja izvršavati u državi u kojoj se oni nalaze (vidjeti u tom smislu presudu od 19. srpnja 2012., Mahamdia, C-154/11, EU:C:2012:491, t. 48. i navedenu sudsku praksu).

71 Međutim, u ovom slučaju, ni na temelju čega ne može se smatrati da tužiteljev stvarni poslodavac, odnosno PPEU u Bosni i Hercegovini, ima podružnicu, predstavništvo ili drugu poslovnu jedinicu na državnom području države članice, ni *a fortiori* da se prvi i drugi dio tužbenog zahtjeva odnose na radnje povezane s takvim subjektima.

72 Isto tako, točno je, kao što to navodi tužitelj, da Vijeće, Komisija i ESVD imaju svoja sjedišta u Bruxellesu (Belgija), dok se člankom 8. stavkom 1. Uredbe Bruxelles I.a dopušta da se u slučaju više tuženika svi tuže pred sudom mjesta u kojem jedan od njih ima domicil. Međutim, iz sudske prakse Suda proizlazi da se ta odredba ne može primijeniti na tuženika koji nema domicil na državnom području države članice kada ga se tuži u okviru postupka pokrenutog protiv više tuženika među kojima su i osobe koje imaju domicil u Uniji (vidjeti u tom smislu presudu od 11. travnja 2013., Sapir i dr., C-645/11, EU:C:2013:228, t. 56.). Stoga, kad je riječ o prvom i drugom dijelu tužbenog zahtjeva, tužitelj ne može na temelju članka 8. stavka 1. navedene uredbe tužiti PPEU-a u Bosni i Hercegovini pred sudovima u Bruxellesu.

73 Štoviše, kad je riječ o ugovoru o radu, u skladu s člankom 20. stavkom 1. Uredbe Bruxelles I.a, članak 8. stavak 1. iste uredbe primjenjuje se samo „u slučaju postupka protiv poslodavca”. Međutim, kao što se to navodi u točki 66. ove presude, tužiteljev poslodavac je PPEU u Bosni i Hercegovini. Stoga, prvi i drugi dio tužbenog zahtjeva, u dijelu u kojem se u tužbi kao tuženici navode Vijeće, Komisija i ESVD, koji svi imaju sjedišta u Bruxellesu, ne predstavljaju „postupak protiv poslodavca” na temelju kojeg postaje primjenjivo pravilo koje se predviđa u toj odredbi.

74 Iz prethodno navedenog proizlazi da bi, kad je riječ o prvom i drugom dijelu tužbenog zahtjeva koji su povezani s predmetnim ugovorom, načelno trebalo primijeniti članak 6. stavak 1. Uredbe Bruxelles I.a, koji je opća odredba prema kojoj se, „[a]ko tuženik nema domicil u državi članici, nadležnost sudova države članice […] utvrđuje pravom te države članice”.

75 Primjena članka 6. stavka 1. Uredbe Bruxelles I.a podrazumijevala bi da je eventualna nadležnost nacionalnog suda proizvoljne prirode jer se zakonom svake države članice određuje može li se pred njezinim sudovima pokrenuti takav spor, uz moguću posljedicu da *in fine* nijedan sud države članice ne bude nadležan. Takva je posljedica osobito vjerojatna u ovom slučaju s obzirom na to da, kao što je to slučaj s PPEU-om u Bosni i Hercegovini, tužitelj ima svoj domicil u trećoj zemlji, odnosno Ujedinjenoj Kraljevini, i da nije očito da u ovom sporu postoji element povezanosti s ijednom državom članicom koji može opravdati nadležnost suda takve države.

76 Međutim, kao što se to ističe u točkama 48. i 49. ove presude, u okviru spora ugovorne prirode u kojem je Unija stranka Opći sud ne može proglasiti da nema nadležnost koja mu se dodjeljuje člancima 263. i 268. UFEU-a ako to dovodi do toga da sud Unije ili sudovi država članica ne provode nikakav nadzor u pogledu odlukâ institucija, tijelâ, uredâ ili agencija Unije ili zahtjeva za naknadu štete koju je prouzročila Unija.

77 U tim je okolnostima na Općem sudu da ispita jesu li zahtjevi podneseni u okviru prvog i drugog dijela tužbenog zahtjeva obuhvaćeni ovlastima koje ima na temelju tih odredbi i, ako je to potrebno, da se proglasi nadležnim za odlučivanje o tim zahtjevima.

78 U tom pogledu, na temelju članka 263. UFEU-a Opći sud nadležan je za odlučivanje o zahtjevu koji je tužitelj podnio u okviru prvog dijela tužbenog zahtjeva koji se odnosi na zakonitost odluke o raskidu ugovora, uzimajući u obzir da je tu odluku donijelo tijelo Unije osnovano na temelju Ugovorâ, odnosno PPEU u Bosni i Hercegovini te je stoga treba pripisati instituciji, tijelu, uredu ili agenciji Unije. Stoga treba smatrati da tužitelj u okviru tog dijela tužbenog zahtjeva traži poništenje navedene odluke. Isto tako, s obzirom na to da tužitelj u okviru navedenog dijela tužbenog zahtjeva traži novčanu naknadu neimovinske štete koju je navodno pretrpio zbog odluke o raskidu ugovora, treba smatrati da se takvim zahtjevom nastoji utvrditi izvanugovorna odgovornost Unije za koju je Opći sud nadležan na temelju članka 268. UFEU-a.

79 Osim toga, kad je riječ o zahtjevu koji je tužitelj podnio u okviru prvog dijela tužbenog zahtjeva i kojim se traži da Opći sud naloži njegov povratak na radno mjesto člana osoblja PPEU-a u Bosni i Hercegovini, takav zahtjev treba odbiti zbog nenadležnosti Općeg suda da o njemu odlučuje.

80 Naime, u skladu sa sudskom praksom, sud Unije načelno ne može uputiti naloge instituciji, tijelu, uredu ili agenciji Unije a da ne zadire u ovlasti upravnog tijela (vidjeti presude od 2. listopada 2014., Strack/Komisija, C-127/13 P, EU:C:2014:2250, t. 145. i navedenu sudsku praksu i od 9. rujna 2020., P. Krücken Organic/Komisija, T-565/18, neobjavljenu, EU:T:2020:395, t. 23. i navedenu sudsku praksu). To se načelo općenito primjenjuje u okviru tužbe za naknadu štete kojom tužitelj traži da se tuženoj instituciji naloži poduzimanje određenih mjera radi naknade navodne štete (vidjeti u tom smislu rješenja od 14. siječnja 2004., Makedoniko Metro i Michaniki/Komisija, T-202/02, EU:T:2004:5, t. 53. i od 17. prosinca 2008., Portela/Komisija, T-137/07, neobjavljeno, EU:T:2008:589, t. 46.).

81 Točno je da članak 268. i članak 340. drugi stavak UFEU-a, koji se odnose na izvanugovornu odgovornost Unije, omogućuju popravljanje štete restitucijom koje može, po potrebi, ako je u skladu s općim načelima zajedničkima pravnim porecima država članica u području izvanugovorne odgovornosti, imati oblik naloga za činjenje ili nečinjenje, što može dovesti do određenog postupanja tužene institucije (rješenje od 3. rujna 2013., Idromacchine i dr./Komisija, C-34/12 P, neobjavljeno, EU:C:2013:552, t. 29.; vidjeti u tom smislu i presudu od 10. svibnja 2006., Galileo International Technology i dr./Komisija, T-279/03, EU:T:2006:121, t. 63.).

82 Međutim, takva se pretpostavka može predvidjeti samo u posebnim slučajevima u kojima se tužitelj poziva na štetu koja se ne može nadoknaditi u potpunosti i čija posebna obilježja zahtijevaju izdavanje naloga za činjenje ili nečinjenje, osobito ako je cilj takvog naloga da se zaustavi radnja zbog koje je nastala štete čiji su učinci trajni. To ovdje nije slučaj jer je tužitelj mogao kvantificirati opseg imovinske štete koju je pretrpio zbog odluke o raskidu ugovora, a koju je procijenio na 393 850,08 eura, pri čemu taj iznos odgovara plaćama koje nije mogao primati tri godine zbog prestanka svojih dužnosti.

83 Usto, s obzirom na to da tužitelj u okviru prvog dijela tužbenog zahtjeva traži, podredno u odnosu na svoj zahtjev za vraćanje na radno mjesto, da se tuženicima naloži da mu isplate iznos od 393 850,08 eura na ime naknade imovinske štete koju je navodno pretrpio zbog odluke o raskidu ugovora, treba smatrati da se takvim zahtjevom nastoji utvrditi izvanugovorna odgovornost Unije za koju je Opći sud nadležan na temelju članka 268. UFEU-a.

84 Naposljetku, kad je riječ o drugom dijelu tužbenog zahtjeva, s jedne strane, zahtjev kojim se traži da Opći sud naloži prekvalifikaciju njegova ugovora o radu u ugovor o radu na neodređeno vrijeme treba smatrati zahtjevom za izdavanje naloga upućenog PPEU-u u Bosni i Hercegovini kao tužiteljevu poslodavcu (vidjeti točku 66. ove presude). Međutim, u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 80. ove presude, Opći sud nije nadležan za odlučivanje o takvoj vrsti zahtjeva. Usto, čak i ako treba smatrati da je cilj takvog zahtjeva da se nadoknadi šteta nastala zbog nesklapanja ugovora o radu na neodređeno vrijeme, on ne obuhvaća poseban slučaj za koji bi Opći sud mogao izdati nalog za činjenje u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 81. ove presude. Naime, eventualna šteta nastala zbog nesklapanja ugovora koji uključuje određena primanja mogla bi se po potrebi nadoknaditi time da Opći sud naloži Uniji da tužitelju isplati novčani iznos.

85 S druge strane, zahtjev koji je također podnesen u okviru drugog dijela tužbenog zahtjeva i kojim se od Općeg suda traži da utvrdi da su tuženici povrijedili svoje ugovorne obveze nije podnesen u potporu zahtjevu za poništenje u smislu članka 263. UFEU-a. Taj zahtjev nije podnesen ni u potporu zahtjevu za naknadu štete koji bi Opći sud mogao ispitati na temelju članka 268. UFEU-a. Stoga takav zahtjev treba smatrati samo zahtjevom kojim se od Općeg suda traži da iznese izjavu na temelju prava. Ovlasti koje Opći sud ima na temelju Ugovorâ i osobito na temelju članaka 263. i 268. UFEU-a ne omogućuju mu da zauzme stajalište općom ili načelnom izjavom (vidjeti u tom smislu rješenje od 9. prosinca 2003., Italija/Komisija, C-224/03, neobjavljeno, EU:C:2003:658, t. 20. i 21.; presudu od 21. ožujka 2012., Fulmen i Mahmoudian/Vijeće, T-439/10 i T-440/10, EU:T:2012:142, t. 41. i rješenje od 25. listopada 2011., DMA Die Marketing Agentur i Hofmann/Austrija, T-472/11, neobjavljeno, EU:T:2011:631, t. 10.).

86 Stoga drugi dio tužbenog zahtjeva treba odbiti u cijelosti zbog nenadležnosti Općeg suda.

Zaključak

87 S obzirom na sve prethodno navedeno, kao prvo, valja odbiti prigovore u dijelu u kojem se temelje na nenadležnosti Općeg suda za odlučivanje o prvom dijelu tužbenog zahtjeva u pogledu zahtjeva za poništenje odluke o raskidu ugovora, za koji je Opći sud nadležan na temelju članka 263. UFEU-a, te u pogledu tužiteljevih zahtjeva za novčanu naknadu neimovinske i imovinske štete koju je tužitelj navodno pretrpio zbog te odluke, za koje je Opći sud nadležan na temelju članka 268. UFEU-a.

88 Kao drugo, zahtjev koji je tužitelj podnio u okviru prvog dijela tužbenog zahtjeva i kojim se traži da se naloži njegov povratak na radno mjesto člana osoblja PPEU-a u Bosni i Hercegovini treba odbiti zbog nenadležnosti.

89 Kao treće, drugi dio tužbenog zahtjeva treba odbiti zbog nenadležnosti.

Zapreke vođenju postupka, koje se temelje na nepoštovanju formalnih zahtjeva za tužbu

90 Vijeće, ESVD i PPEU u Bosni i Hercegovini tvrde da su se tužbom povrijedili formalni zahtjevi propisani člankom 76. Poslovnika. Zajedno ili odvojeno navode nedostatak jasnoće, kao prvo, tužbenog zahtjeva u cijelosti, kao drugo, njegovih pravnih osnova, kao treće, konkretno četvrtog dijela tužbenog zahtjeva i, kao četvrto, tužbenih razloga istaknutih u potporu dijelovima tužbenog zahtjeva.

91 Na temelju članka 21. prvog stavka Statuta Suda Europske unije, koji je primjenjiv na postupak pred Općim sudom na temelju članka 53. prvog stavka tog statuta i članka 76. točke (d) Poslovnika, svaka tužba treba sadržavati predmet spora, tužbene razloge i argumente kao i sažeti prikaz tih razloga. Ti elementi moraju biti dovoljno jasni i precizni da tuženiku omoguće pripremu obrane, a Općem sudu donošenje odluke o tužbi, ako je potrebno i bez dodatnih informacija. Kako bi se zajamčila pravna sigurnost i dobro sudovanje, za dopuštenost tužbe je nužno da bitni činjenični i pravni elementi na kojima se tužba temelji proizlaze, makar i sažeto, ali na smislen i razumljiv način, iz samog njezina teksta (vidjeti presudu od 25. siječnja 2018., BSCA/Komisija, T-818/14, EU:T:2018:33, t. 95. i navedenu sudsku praksu).

92 Usto, tužitelj mora izabrati pravnu osnovu za vlastitu tužbu, a nije na sudu Unije da sam određuje najprikladniju pravnu osnovu (vidjeti presudu od 15. ožujka 2005., Španjolska/Eurojust, C-160/03, EU:C:2005:168, t. 35. i navedenu sudsku praksu).

93 Naposljetku, tužba za naknadu štete koju je navodno prouzročila neka institucija Unije mora sadržavati elemente na temelju kojih je moguće utvrditi ponašanje zbog kojeg tužitelj prigovara instituciji, razloge zbog kojih smatra da postoji uzročna veza između ponašanja i štete koju je navodno pretrpio kao i prirodu i opseg te štete (vidjeti presudu od 2. ožujka 2010., Arcelor/Parlament i Vijeće T-16/04, EU:T:2010:54, t. 132. i navedenu sudsku praksu).

94 Zapreke vođenju postupka treba ispitati s obzirom na ta razmatranja.

95 Osim toga, s obzirom na to da su zbog nenadležnosti Općeg suda odbijeni tužiteljev zahtjev za povratak na radno mjesto člana osoblja PPEU-a u Bosni i Hercegovini kao i zahtjevi koje je podnio u okviru drugog dijela tužbenog zahtjeva (vidjeti točke 88. i 89. ove presude), ispitivanje ovih zapreka vođenju postupka valja se odnositi samo na ostale tužiteljeve zahtjeve.

Zapreka vođenju postupka, koja se temelji na nedostatku jasnoće tužiteljeva tužbenog zahtjeva u cijelosti

96 Vijeće naglašava da se na popisu dijelova tužbenih zahtjeva u petitumu tužbe navode tri dijela tužbenog zahtjeva, dok se u dijelu tužbe koji se odnosi na pravnu argumentaciju navode samo dva dijela.

97 Međutim, iz tužiteljeva tužbenog zahtjeva, koji je naveden na početku i na kraju tužbe te sažet u točki 24. ove presude, proizlazi da se dijelovi tužiteljeva tužbenog zahtjeva sastoje, s jedne strane, od triju glavnih zahtjeva i, s druge strane, jednog podrednog zahtjeva.

98 Suprotno onomu što tvrdi Vijeće, takav prikaz u skladu je s navođenjem dvaju dijelova tužbenog zahtjeva u dijelu tužbe koji se odnosi na pravnu argumentaciju. Naime, tekst tog dijela omogućuje da se shvati da se, s jedne strane, upućivanje u tužbi na „prvi dio glavnog tužbenog zahtjeva” odnosi na njegova tri glavna zahtjeva navedena u tužbenom zahtjevu i koja su sažeta u prvoj, drugoj i trećoj alineji točke 24. ove presude. S druge strane, „drugi dio tužbenog zahtjeva” naveden u tužbi je podredan i stoga odgovara četvrtom dijelu tužbenog zahtjeva sažetom u četvrtoj alineji točke 24. ove presude.

99 Slijedom toga, treba odbiti zapreku vođenju postupka koja se temelji na nedostatku jasnoće tužiteljeva tužbenog zahtjeva u cijelosti.

Zapreka vođenju postupka, koja se temelji na nedostatku jasnoće pravne osnove tužbe

100 Vijeće, ESVD i PPEU u Bosni i Hercegovini tvrde da pravna osnova tužbe nije dovoljno jasna.

101 Točno je da postoje određene nepreciznosti u pogledu odredbi na temelju kojih je tužba podnesena. Naime, na prvoj stranici tužbe naveden je naslov „Tužba za poništenje i naknadu štete" te se navodi da tužitelj „podnosi tužbu za poništenje i naknadu štete na temelju članaka 263., 268. i 272. UFEU-a".

102 Međutim, kao prvo, unatoč nepreciznostima u tužbi, na temelju teksta njezinih dijelova koji se odnose na nadležnost Općeg suda i pravnu argumentaciju može se zaključiti da je tužitelj podnio prvi dio tužbenog zahtjeva, kao glavni zahtjev, na temelju članka 272. UFEU-a i arbitražne klauzule, koja nadležnost dodjeljuje Općem sudu i koja je sadržana u ugovoru za mjesto privremenog voditelja ureda. Usto, iz tužbe proizlazi da se taj dio tužbenog zahtjeva ističe podredno, na temelju članaka 263. i 268. UFEU-a, kao što je to tužitelj potvrdio na raspravi.

103 Kao drugo, u trećem dijelu tužbenog zahtjeva tužitelj traži naknadu štete povezanu s odlukama koje su Vijeće, Komisija i ESVD donijeli u pogledu politike zapošljavanja i upravljanja međunarodnim ugovornim osobljem koje je zaposlio PPEU u Bosni i Hercegovini, na temelju članka 268. UFEU-a, što je tužitelj potvrdio u svojim očitovanjima o prigovorima nenadležnosti i nedopuštenosti.

104 Kao treće, četvrti dio tužbenog zahtjeva, koji je podnesen podredno, u slučaju da se odbiju glavni dijelovi tužbenog zahtjeva, izričito se odnosi na izvanugovornu odgovornost Unije. Iz toga slijedi da se taj dio tužbenog zahtjeva temelji na članku 268. UFEU-a.

105 S obzirom na prethodno navedeno, zapreku vođenju postupka koja se temelji na nedostatku jasnoće pravne osnove tužbe treba odbiti.

Zapreka vođenju postupka, koja se temelji na nedostatku jasnoće konkretno četvrtog dijela tužbenog zahtjeva

106 Vijeće tvrdi da se u četvrtom dijelu tužbenog zahtjeva tri uvjeta koja omogućuju utvrđenje Unijine izvanugovorne odgovornosti ne navode na dovoljno jasan način

107 Osim toga, Komisija u biti tvrdi da četvrti dio tužbenog zahtjeva nije dovoljno jasan jer tužitelj ne utvrđuje udio odgovornosti različitih tuženika, ni povredu koja im se može staviti na teret. Naime, u pravu Unije ne postoji kolektivna i opća odgovornost.

108 Unatoč tim osporavanjima, na temelju sadržaja tužbe može se u dovoljnoj mjeri razumjeti da tužitelj četvrti dio tužbenog zahtjeva podnosi podredno, u slučaju da se prva tri dijela tužbenog zahtjeva odbace kao nedopušteni ili odbiju kao neosnovani. Prema tužiteljevu mišljenju, takvo odbijanje treba nužno pripisati činjenici da Vijeće, Komisija i ESVD nisu donijeli dovoljno jasan pravni okvir koji bi mu omogućio, među ostalim, da pokrene postupak pred sudom koji se može odrediti u skladu s utvrđenim pravilima. Stoga ističe povredu načela jednakog postupanja i nediskriminacije, načela pravne sigurnosti i zaštite legitimnih očekivanja te načela dobre uprave i dužnosti brižnog postupanja. Zbog toga zahtijeva naknadu štete koja se procjenjuje na 400 000 eura.

109 Kad je riječ o Komisijinu argumentu koji se temelji na neutvrđivanju povreda koje se stavljaju na teret trima tuženicima i na koje se odnosi četvrti dio tužbenog zahtjeva, takva okolnost ne predstavlja prepreku dopuštenosti navedenog dijela tužbenog zahtjeva jer se na temelju sadržaja tužbe može shvatiti da tužitelj smatra da su svi ti tuženici mogli biti uključeni u donošenje općeg sustava primjenjivog na ugovorno osoblje obuhvaćeno ZVSP-om. Isto tako, Komisija pogrešno prigovara tužitelju da nije utvrdio „udio odgovornosti" svakog od navedenih tuženika. Suprotno onomu što ona tvrdi, iz presude od 13. studenoga 1973., Werhahn Hansamühle i dr./Vijeće i Komisija (63/72 do 69/72, EU:C:1973:121, t. 8.), proizlazi da u okviru tužbe za utvrđivanje izvanugovorne odgovornosti nije nedopušten zahtjev za utvrđivanje solidarne odgovornosti više institucija kojima se pripisuje događaj koji dovodi do odgovornosti.

110 Stoga treba odbiti zapreku vođenju postupka koja se temelji na nedostatku jasnoće četvrtog dijela tužbenog zahtjeva.

Zapreka vođenju postupka, koja se temelji na nedostatku jasnoće tužbenih razloga istaknutih u pogledu različitih dijelova tužbenog zahtjeva

111 Prema mišljenju Vijeća, u tužbi se jasno ne navode tužbeni razlozi koji se odnose na svaki od dijelova tužbenog zahtjeva.

112 U tom pogledu valja smatrati da, kao prvo, u potporu prvom dijelu tužbenog zahtjeva tužitelj ističe jedan tužbeni razlog koji se temelji na povredi načela jednakog postupanja općenito i konkretno u onoj mjeri u kojoj je ono zaštićeno engleskim pravom. S jedne strane, takva povreda proizlazi iz razloga na kojem se temelji odluka o raskidu ugovora, odnosno tužiteljeve nacionalnosti. S druge strane, tužitelj tvrdi da je bio žrtva nejednakog postupanja u odnosu na dužnosnike i službenike Ujedinjene Kraljevine na koje se primjenjuju Uvjeti zaposlenja ostalih službenika Unije jer su oni na temelju ponuđenog odstupanja mogli zadržati svoja radna mjesta unatoč povlačenju Ujedinjene Kraljevine iz Unije. Usto, na temelju tužbe također se može shvatiti da tužitelj traži naknadu neimovinske štete koju je pretrpio zbog navodno diskriminirajuće odluke o raskidu ugovora u iznosu od 10 000 eura i imovinske štete povezane s navedenom odlukom, pri čemu traži da se tuženicima naloži da mu isplate naknadu štete u iznosu od 393 850,08 eura.

113 Kao drugo, iz sadržaja tužbe proizlazi da u okviru trećeg dijela tužbenog zahtjeva tužitelj prigovara Vijeću, Komisiji i ESVD-u da nisu donijeli pravni sustav usporediv Uvjetima zaposlenja ostalih službenika kako bi ga primijenili na međunarodno ugovorno osoblje zaposleno u okviru ZVSP-a koje, konkretno, zapošljava PPEU u Bosni i Hercegovini ili, u suprotnom, da na to osoblje nisu primijenili Uvjete zaposlenja ostalih službenika. Takav propust, s jedne strane, povređuje članak 336. UFEU-a i, s druge strane, dovodi do stvaranja diskriminirajućeg sustava protiv međunarodnog ugovornog osoblja PPEU-a u Bosni i Hercegovini u odnosu na ugovorno osoblje na koje se primjenjuju Uvjeti zaposlenja ostalih službenika, osobito na osoblje koje radi za taj PPEU u svojstvu voditelja delegacije Unije u toj državi. Prema tužiteljevu mišljenju, tim nejednakim postupanjem nanesena mu je šteta koja odgovara iznosu prava i naknada koje bi primio da je bio zaposlen kao član privremenog osoblja na koje se primjenjuju Uvjeti zaposlenja ostalih službenika i za koju traži naknadu u okviru tog dijela tužbenog zahtjeva.

114 Kao treće, kad je riječ o četvrtom dijelu tužbenog zahtjeva, tužitelj u biti tvrdi da, u slučaju da se prva tri dijela tužbenog zahtjeva odbiju, takvo odbijanje proizlazi iz nepostojanja dovoljno jasnog pravnog okvira na temelju kojeg može pokrenuti postupak pred sudom u skladu s dovoljno utvrđenim postupkom i pravilima (vidjeti točku 108. ove presude). Iz sadržaja tužbe proizlazi da

tužitelj osobito tvrdi da su Vijeće, Komisija i ESVD, time što nisu predvidjeli takav pravni okvir, povrijedili načelo jednakog postupanja i nediskriminacije, načelo pravne sigurnosti, načelo zaštite legitimnih očekivanja te načelo dobre uprave i dužnost brižnog postupanja.

115 Točno je da se u okviru određenih tužbenih razloga podnesenih u okviru četvrtog dijela tužbenog zahtjeva, koji se temelje na navodnoj povredi načela zaštite pojedinaca i Europskog kodeksa o dobrom postupanju, ne navodi nikakva argumentacija na temelju koje se može razumjeti što uključuju te povrede. Međutim, iako ti tužbeni razlozi ne ispunjavaju zahtjeve iz članka 76. točke (d) Poslovnika, četvrti dio tužbenog zahtjeva zbog takvog utvrđenja nije u cijelosti nedopušten s obzirom na to da ga dovoljno jasno potkrepljuju tužbeni razlozi navedeni u točki 114. ove presude.

Zaključak

116 S obzirom na sve prethodno navedeno, odbijaju se zapreke vođenju postupka koje se temelje na tome da tužitelj nije poštovao formalne zahtjeve povezane s tužbom koji se propisuju člankom 76. Poslovnika.

Zapreka vođenju postupka, koja se temelji na nedopuštenosti trećeg i četvrtog dijela tužbenog zahtjeva zbog nepoštovanja predsudskog postupka predviđenog člancima 90. i 91. Pravilnika o osoblju

117 Vijeće tvrdi da su treći i četvrti dio tužbenog zahtjeva nedopušteni jer im nije prethodila predsudska faza predviđena u skladu s člankom 270. UFEU-a. Prema njegovu mišljenju, budući da tužitelj u okviru tih dijelova tužbenog zahtjeva traži naknadu štete koja odgovara iznosima koje bi primio da je svoje uzastopne ugovore o radu na određeno vrijeme sklopio s tijelom nadležnim za sklapanje ugovora u smislu Uvjeta zaposlenja ostalih službenika, a ne s PPEU-om u Bosni i Hercegovini, trebao je, u skladu s člankom 90. stavkom 1. Pravilnika o osoblju, tijelu koje je smatrao nadležnim podnijeti zahtjev za prekvalifikaciju navedenih ugovora i zahtjev za naknadu štete.

118 Člankom 270. UFEU-a, u vezi s člankom 256. stavkom 1. UFEU-a, daje se Općem sudu nadležnost za odlučivanje u „svim sporovima između Unije i njezinih službenika u granicama i prema uvjetima utvrđenima u Pravilniku […] i [Uvjetima zaposlenja ostalih službenika]”. Na pravne lijekove, osobito rokove i postupovna pravila, odnose se članci 90. i 91. Pravilnika o osoblju, na koje se upućuje u članku 46. Uvjeta zaposlenja ostalih službenika.

119 U tom pogledu iz sudske prakse proizlazi da se ti pravni lijekovi ne primjenjuju samo na osobe koje imaju status dužnosnika ili člana osoblja, koje nije lokalno osoblje, nego i na one koje traže taj status (vidjeti presudu od 23. siječnja 1997., Coen, C-246/95, EU:C:1997:33, t. 17. i navedenu sudsku praksu).

120 U ovom slučaju valja naglasiti da tužitelj u okviru trećeg dijela tužbenog zahtjeva podnesenog na temelju članka 268. UFEU-a od Općeg suda traži da naloži Vijeću, Komisiji i ESVD-u da mu nadoknade štetu koju je pretrpio zbog njihova navodnog propusta da donesu sustav primjenjiv na međunarodno ugovorno osoblje koje radi za PPEU-a u Bosni i Hercegovini ili barem zbog toga što na to osoblje nisu proširili primjenu Uvjeta zaposlenja ostalih službenika. Tužitelj je zbog takvog propusta bio sustavno zaposlen kao član ugovornog osoblja tog PPEU-a na temelju ugovora o

radu na određeno vrijeme na koji se primjenjuje englesko pravo, zbog čega je pretrpio diskriminaciju u odnosu na članove privremenog osoblja koji rade za navedeni PPEU i na koje se primjenjuju Uvjeti zaposlenja ostalih službenika.

121 U tom kontekstu tužitelj tvrdi da mu je trebalo dodijeliti status člana privremenog osoblja ESVD-a „jer ne postoji nijedan drugi primjenjivi pravni status” i traži naknadu štete koja odgovara naknadama na koje bi imao pravo kao član privremenog osoblja zaposlen na temelju Uvjeta zaposlenja ostalih službenika „ako se ne primijeni drugi okvir za usporedbu”. Usto, tužitelj je u svojim očitovanjima o prigovorima nenadležnosti i nedopuštenosti naveo da „ne zagovar[a] prekvalifikaciju svojeg ugovora u ugovor člana privremenog osoblja”.

122 Kad je riječ o četvrtom dijelu tužbenog zahtjeva, tužitelj ne traži ni status člana privremenog osoblja u smislu Uvjeta zaposlenja ostalih službenika, nego u biti traži, podredno, u slučaju da se prva tri dijela tužbenog zahtjeva odbiju, naknadu štete koju je pretrpio zbog nepostojanja jasnog pravnog sustava koji bi mu osobito omogućio pristup sudu.

123 U tim su okolnostima zahtjevi za naknadu štete podneseni u okviru trećeg i četvrtog dijela tužbenog zahtjeva obuhvaćeni člankom 268. UFEU-a, a ne člankom 270. UFEU-a, tako da se tužitelju ne može prigovoriti da nije poštovao predsudski postupak predviđen člancima 90. i 91. Pravilnika o osoblju.

124 Iz toga slijedi da treba odbiti zapreku vođenju postupka koja se temelji na nedopuštenosti trećeg i četvrtog dijela tužbenog zahtjeva zbog nepoštovanja predsudskog postupka predviđenog člancima 90. i 91. Pravilnika o osoblju.

Zapreke vođenju postupka, koje se temelje na određivanju jednog ili više tuženika

125 Kad je riječ o prvom i drugom dijelu tužbenog zahtjeva, Vijeće, Komisija i ESVD osporavaju to da mogu biti tuženici jer nikad nisu bili strane predmetnog ugovora i njihova se uloga u pogledu PPEU-a u Bosni i Hercegovini ne odnosi na upravljanje njegovim ugovornim osobljem. Konkretnije, ne može im se pripisati odluka o raskidu ugovora jer ju je donio PPEU u Bosni i Hercegovini, kojeg treba smatrati uredom ili agencijom Unije i koji može biti tuženik kad je riječ o prvom dijelu tužbenog zahtjeva.

126 Osim toga, kad je riječ o trećem dijelu tužbenog zahtjeva, Komisija tvrdi da joj se ne može pripisati odluka da se primijene uzastopni ugovori o radu na određeno vrijeme za međunarodno ugovorno osoblje koje zapošljavaju subjekti obuhvaćeni ZVSP-om. U tom pogledu naglašava da je Vijeće nadležno za donošenje, po potrebi, odluke kojom se utvrđuje status osoblja obuhvaćenog ZVSP-om.

127 Tužitelj objašnjava da je u tužbi naveo četvero tuženika s obzirom na to da PPEU u Bosni i Hercegovini nije neovisan te je u odnosu podređenosti s obzirom na Vijeće, Komisiju i ESVD. Naglašava da Vijeće imenuje navedenog PPEU-a, Komisija je odgovorna za nadzor njegova mandata, a ESVD je njegov poslodavac. Usto, tužitelj tvrdi da se treći dio tužbenog zahtjeva ne odnosi na PPEU-a u Bosni i Hercegovini jer nije nadležan za donošenje okvira za zapošljavanje članova međunarodnog ugovornog osoblja koji rade za njega.

128 S obzirom na to da su zbog nenadležnosti Općeg suda odbijeni tužiteljev zahtjev za vraćanje na radno mjesto člana osoblja PPEU-a u Bosni i Hercegovini kao i zahtjevi koje je podnio u okviru drugog dijela tužbenog zahtjeva (vidjeti točke 88. i 89. ove presude), ispitivanje ovih zapreka vođenju postupka valja se odnositi samo na ostale tužiteljeve zahtjeve.

Prvi dio tužbenog zahtjeva

129 Kao što se to zaključilo u točki 87. ove presude, Opći sud nadležan je za ispitivanje prvog dijela tužbenog zahtjeva, na temelju članka 263. UFEU-a u dijelu u kojem se odnosi na poništenje odluke o raskidu ugovora i na temelju članka 268. UFEU-a u dijelu u kojem se odnosi na novčanu naknadu imovinske i neimovinske štete koju je prouzročila ta odluka.

130 U tom pogledu, s jedne strane, u skladu s člankom 263. prvim stavkom UFEU-a, tužba za poništenje dostupna je protiv akata koje su donijele određene navedene institucije, ali i u širem smislu, protiv akata koje su donijela tijela, uredi ili agencije Unije jer je riječ o aktima čija je svrha proizvesti obvezujuće pravne učinke (rješenje od 4. lipnja 2013., Elitaliana/Eulex Kosovo, T-213/12, EU:T:2013:292, t. 19.). Stoga tužba za poništenje treba biti podnesena protiv institucije, tijela, ureda ili agencije Unije koja je donijela predmetni akt (vidjeti rješenje od 19. studenoga 2018., Iccrea Banca/Komisija i SRB, T-494/17, EU:T:2018:804, t. 19. i navedenu sudsku praksu).

131 S druge strane, na temelju članka 268. i članka 340. drugog stavka UFEU-a, Opći sud u području izvanugovorne odgovornosti nadležan je za rješavanje sporova koji se odnose na naknadu štete koju su prouzročile institucije Unije ili njihovi zaposlenici u obavljanju svojih dužnosti. Pojam „institucija” koji se upotrebljava u članku 340. drugom stavku UFEU-a ne odnosi se samo na institucije Unije navedene u članku 13. stavku 1. UEU-a, nego obuhvaća i ostala tijela, urede i agencije Unije osnovane na temelju Ugovorâ čiji je cilj pridonijeti postizanju ciljeva Unije (vidjeti u tom smislu presudu od 10. travnja 2002., Lamberts/Médiateur, T-209/00, EU:T:2002:94, t. 49. i navedenu sudsku praksu).

132 Stoga u okviru tužbe za utvrđivanje Unijine izvanugovorne odgovornosti, Uniju pred Općim sudom zastupa institucija, tijelo, ured ili agencija kojoj se stavlja na teret događaj koji dovodi do odgovornosti (vidjeti u tom smislu rješenje od 6. siječnja 2015., Kendrion/Europska unija, T-479/14, neobjavljeno, EU:T:2015:2, t. 15. i navedenu sudsku praksu).

133 U ovom se slučaju prvi dio tužbenog zahtjeva odnosi na odluku o raskidu ugovora, koja se pripisuje PPEU-u u Bosni i Hercegovini. Stoga valja ispitati može li se navedeni PPEU kvalificirati kao tijelo, ured ili agencija Unije koja može biti tuženik u okviru tužbe podnesene na temelju članaka 263. i 268. UFEU-a.

134 U tom pogledu, kako bi se odredilo može li se subjekt ili organizacija koji su dio ili djeluju unutar organizacijske strukture Unije smatrati tijelom, uredom ili agencijom Unije, valja provjeriti imaju li subjekt ili organizacija o kojima je riječ, s obzirom na odredbe kojima se uređuje njihov status, dovoljnu pravnu sposobnost kako bi ih se moglo smatrati autonomnim tijelom Unije i može li im se priznati svojstvo tuženika (vidjeti u tom smislu rješenje od 4. lipnja 2012., Elti/Delegacija Unije u Crnoj Gori, T-395/11, EU:T:2012:274, t. 27. do 29.). Konkretnije, subjekt ili organizaciju o kojima je riječ treba kvalificirati kao tijelo, ured ili agenciju Unije kada imaju, s jedne strane, ovlast neraskidivo povezanu s funkcioniranjem Unije i, s druge strane, kada su pravno odvojeni od postojećih institucija, tijela, ureda i agencija Unije (vidjeti u tom smislu i po analogiji rješenje od 3. ožujka 2022., Komisija/Vijeće, C-551/21, EU:C:2022:163, t. 14.).

135 Kad je riječ o PPEU-u u Bosni i Hercegovini, najprije valja istaknuti da ga je Vijeće imenovalo u skladu s člankom 33. UEU-a, na prijedlog Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku (u daljnjem tekstu: Visoki predstavnik) s ciljem izvršavanja „mandata u pogledu nekog posebnog političkog pitanja” (vidjeti točku 3. ove presude). Stoga navedeni PPEU ima mandat neraskidivo povezan s funkcioniranjem Unije.

136 Nadalje, u skladu s člankom 4. stavkom 1. Odluke 2019/1340, PPEU u Bosni i Hercegovini je „odgovoran za provedbu mandata”. Iako se tom odredbom predviđa i da taj PPEU „djeluje pod nadležnošću [Visokog predstavnika]”, ta se nadležnost odnosi samo na provedbu mandata navedenog PPEU-a, kako je definiran u članku 3. iste odluke, a ne na administrativno upravljanje u okviru sličnog mandata, osobito u pogledu osoblja.

137 Usto, više odredbi Odluke 2019/1340 pokazuje da je PPEU u Bosni i Hercegovini pravno odvojen od drugih institucija, tijela, ureda ili agencija Unije. U tom pogledu, s jedne strane, člankom 5. stavcima 2. i 3. te odluke navedenom PPEU-u povjerava se pravna sposobnost da dodijeli ugovore i kupuje robu te mu se nalaže da s Komisijom sklopi ugovor o upravljanju svojim rashodima. S druge strane, kao što se to ističe u točki 63. ove presude, članak 6. stavak 2. iste odluke omogućuje istom PPEU-u da zaposli osoblje koje su uputile institucije Unije ili ESVD.

138 Naposljetku, PPEU u Bosni i Hercegovini u području upravljanja svojim ugovornim osobljem raspolaže pravnom sposobnosti koja mu omogućuje da djeluje samostalno. S jedne strane, iz članka 6. stavaka 1. i 2. Odluke 2019/1340 proizlazi da je navedeni PPEU „odgovoran za ustrojavanje tima” i da ima pravnu sposobnost za sklapanje ugovora radi zapošljavanja međunarodnog osoblja koje odabire a da prethodno ne mora tražiti odobrenje drugih institucija, tijelâ, uredâ ili agencija Unije, uzimajući u obzir da o tome treba naknadno obavijestiti Vijeće i Komisiju (vidjeti točke 63. i 64. ove presude). S druge strane, u navedenoj odluci navode se „članovi osoblja PPEU-a [u Bosni i Hercegovini]” (članak 7.), „članovi tima PPEU-a” (članak 8.), „osoblje za koje je PPEU izravno nadležan” (članak 10.) ili pak „PPEU [u Bosni i Hercegovini] i osoblje PPEU-a” (članak 13.).

139 Slijedom toga, za potrebe ovog predmeta koji se odnosi na pitanja povezana s upravljanjem osobljem PPEU-a u Bosni i Hercegovini, PPEU treba izjednačiti s tijelima, uredima ili agencijama Unije koji mogu biti tuženici u okviru tužbe koja se temelji na člancima 263. i 268. UFEU-a, u smislu sudske prakse navedene u točkama 130. do 132. ove presude. Iz toga slijedi da je prvi dio tužbenog zahtjeva dopušten u dijelu u kojem se odnosi na PPEU u Bosni i Hercegovini.

140 Kad je riječ o Vijeću, točno je da ta institucija imenuje PPEU-a u Bosni i Hercegovini, utvrđuje uvjete i trajanje njegova mandata te ga može odlučiti prijevremeno okončati. Međutim, takva okolnost ne može dovesti u pitanje autonomiju i pravnu sposobnost tog PPEU-a u pogledu upravljanja vlastitim osobljem, koje su utvrđene u točki 138. ove presude. Osim toga, iako se člankom 4. stavkom 2. Odluke 2019/1340 predviđa da Vijeće posredstvom Političkog sigurnosnog odbora (PSO) navedenom PPEU-u pruža strateško vodstvo i političko usmjerenje, prvi dio tužbenog zahtjeva odnosi se samo na pitanja povezana s upravljanjem osobljem istog PPEU-a i stoga nije povezan s njegovim strateškim ili političkim radnjama. Iz toga slijedi da taj dio tužbenog zahtjeva nije dopušten u dijelu u kojem se odnosi na Vijeće.

141 Kad je riječ o Komisiji, valja utvrditi da se, u skladu s člankom 5. stavkom 3. Odluke 2019/1340, upravljanje rashodima uređuje ugovorom između nje i PPEU-a u Bosni i Hercegovini te on za sve rashode odgovara Komisiji. Stoga se Komisijina uloga u odnosu na PPEU-a u Bosni i Hercegovini odnosi na nadzor izvršenja proračuna u okviru njegova mandata. Međutim, prvi dio tužbenog

zahtjeva odnosi se na to kako PPEU u Bosni i Hercegovini upravlja svojim osobljem, a ne na to kako izvršava svoj proračun. Stoga prvi dio tužbenog zahtjeva treba odbaciti kao nedopušten u dijelu u kojem se odnosi na Komisiju (vidjeti po analogiji presudu od 19. srpnja 2016., H/Vijeće i dr., C-455/14 P, EU:C:2016:569, t. 65.).

142 Kad je riječ o ESVD-u, točno je da je PPEU u Bosni i Hercegovini i voditelj delegacije Unije u toj državi i, u tom svojstvu, član privremenog osoblja ESVD-a. Međutim, kao prvo, predmetni ugovor, kao i prethodne ugovore o radu na određeno vrijeme, potpisao je isključivo navedeni PPEU u tom svojstvu a da se pritom nije uputilo na njegovo svojstvo voditelja delegacije Unije u Bosni i Hercegovini. Kao drugo, člankom 1. stavkom 4. Odluke 2010/427/EU od 26. srpnja 2010. o uspostavi organizacije i funkcioniranju ESVD-a (SL 2010., L 201, str. 30.) predviđa se da se ESVD „sastoji od središnje uprave i delegacija Unije u trećim zemljama te međunarodnih organizacija”, ne uključujući PPEU-ove. Kao treće, iz sadržaja spisa i osobito iz radnog dokumenta ESVD-a od 16. ožujka 2016. proizlazi da se osoblje PPEU-a u trećoj zemlji ne smije zamijeniti s osobljem koje radi u delegaciji Unije u toj državi, uključujući kada su PPEU i voditelj delegacije Unije ista osoba, kao što je to slučaj Bosne i Hercegovine. Slijedom toga, prvi dio tužbenog zahtjeva nije dopušten u dijelu u kojem se odnosi na ESVD.

Treći dio tužbenog zahtjeva

143 Kao što se to ističe u točki 132. ove presude, u okviru tužbe za utvrđivanje Unijine izvanugovorne odgovornosti, Uniju pred Općim sudom zastupa institucija, tijelo, ured ili agencija kojoj se stavlja na teret događaj koji dovodi do odgovornosti.

144 U ovom slučaju, tužitelj u okviru trećeg dijela tužbenog zahtjeva na temelju članka 268. UFEU-a podnosi zahtjev za naknadu štete koji se temelji na postojanju diskriminacije. U tom zahtjevu prigovara Vijeću, Komisiji i ESVD-u jer na međunarodno ugovorno osoblje zaposleno u okviru ZVSP-a nisu primijenili Uvjete zaposlenja ostalih službenika ili za to osoblje nisu donijeli pravni sustav usporediv s Uvjetima zaposlenja ostalih službenika.

145 Iz toga slijedi da događaj koji dovodi do Unijine izvanugovorne odgovornosti i koji navodi tužitelj proizlazi iz odluka koje su na institucionalnoj razini donesene u pogledu pravnog sustava primjenjivog na zapošljavanje ugovornog osoblja koje se zapošljava u okviru ZVSP-a.

146 U tom pogledu, kao prvo, tužitelj tvrdi da sustav primjenjiv na međunarodno ugovorno osoblje koje zapošljava PPEU u Bosni i Hercegovini treba donijeti na temelju članka 336. UFEU-a, u skladu s kojim „Europski parlament i Vijeće, uredbama, u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom […] utvrđuju Pravilnik o osoblju […] i Uvjete zaposlenja ostalih službenika […]”. Međutim, PPEU u Bosni i Hercegovini jest tijelo obuhvaćeno ZVSP-om (vidjeti točku 3. ove presude) te iz članka 24. stavka 1. UEU-a i članka 31. stavka 1. istog Ugovora jasno proizlazi da je donošenje zakonodavnih akata isključeno u području ZVSP-a.

147 Stoga, u ovom slučaju, članak 336. UFEU-a nije relevantan za određivanje institucije ili institucija kojima se u okviru trećeg dijela tužbenog zahtjeva na teret stavlja događaj koji dovodi do odgovornosti.

148 Kao drugo, valja istaknuti da je, u skladu s člankom 26. UEU-a, zadaća Vijeća da oblikuje ZVSP i donosi odluke potrebne za utvrđivanje i provedbu te politike na temelju općih smjernica i strateških odrednica koje je utvrdilo Europsko vijeće. Naime, eventualno donošenje pravnog sustava primjenjivog na ugovorno osoblje zaposleno u okviru ZVSP-a obuhvaćeno je provedbom te politike i stoga je u nadležnosti Vijeća.

149 U tom pogledu, kao što to naglašava tužitelj, iz zajedničkog tumačenja točaka 1.5. i 3.3. Komunikacije C(2012) 4052 *final* od 26. lipnja 2012. o pravilima za financijsko upravljanje misijama obuhvaćenima ZVSP-om proizlazi da je Komisija predložila Vijeću da Uvjete zaposlenja ostalih službenika primijeni na ugovorno osoblje misija obuhvaćenih ZVSP-om i PPEU-ova.

150 Međutim, takav prijedlog nije prihvaćen, zato što delegacije država članica nisu postigle dogovor unutar Vijeća, kao što to proizlazi iz obavijesti koju je 22. svibnja 2013. predsjednica te institucije uputila Odboru stalnih predstavnika (Coreper). Konkretno, u toj se obavijesti naglasilo da je navedenim delegacijama potrebno vrijeme za proučavanje pravnih, institucionalnih i operativnih posljedica prije nego što započnu s bilo kakvim izmjenama sustava misija obuhvaćenih ZVSP-om i da smatraju da situacija s PPEU-ovima zahtijeva nove rasprave. Toj obavijesti priložen je prijedlog u kojem se, kad je riječ o PPEU-ovima, navodi sljedeće:

„Vijeće smatra da situacija s PPEU-ovima zahtijeva nove rasprave i da bi se zasad trebao zadržati status *quo*. U ovom se trenutku može složiti da je potrebno sljedeće:

[…]

– [n]astaviti ispitivati opcije za alternative situaciji u kojoj je svaki PPEU osobno odgovoran za proračun i osobno zapošljava osoblje, uključujući mogućnost uspostavljanja jedinice za podršku PPEU-u i podnošenja izvješća Coreperu do 31. ožujka 2014.”

151 Osim toga, Glavno tajništvo Vijeća sastavilo je 13. ožujka 2014. obavijest čiji je cilj odobrenje novih smjernica o imenovanju, mandatu i financiranju PPEU-ova, čiji je tekst odobrila skupina Vijeća za vanjske poslove nakon rasprava na temelju radnog dokumenta ESVD-a, koji je uslijedio nakon zaključka skupine Vijeća za opće poslove od 17. prosinca 2013., a prema kojem je bilo potrebno donijeti te nove smjernice. Iz te obavijesti proizlazi da su delegacije država članica smatrale da je potrebno pojasniti pravne, institucionalne i operativne posljedice primjene na ugovorno osoblje PPEU-ova novih pravila koja se odnose na ugovorno osoblje misija obuhvaćenih ZVSP-om.

152 U tim okolnostima valja smatrati da donošenje pravnog sustava primjenjivog na ugovorno osoblje zaposleno u okviru ZVSP-a proizlazi iz odluke donesene na razini Vijeća, kao što je to uostalom naglasio ESVD u svojim prigovorima nenadležnosti i nedopuštenosti.

153 Kao treće, važno je naglasiti da je Vijeće nadležno za imenovanje PPEU-a, na prijedlog Visokog predstavnika, na temelju članka 33. UEU-a.

154 Usto, člankom 28. stavkom 1. prvim podstavkom UEU-a predviđa se da kada međunarodna situacija zahtijeva operativno djelovanje Unije, Vijeće donosi potrebne odluke i u njima se utvrđuju njihovi ciljevi, područje primjene, sredstva koja Uniji stoje na raspolaganju, ako je potrebno i njihovo trajanje, te uvjeti za njihovu provedbu. Stoga je zadaća Vijeća da u posebnom okviru ZVSP-a odluči o sredstvima koja treba staviti na raspolaganje Uniji i uvjetima koji se odnose na provedbu odluka koje ono donosi u okviru operativnog djelovanja Unije o kojem je

riječ, što uključuje, među ostalim, sredstva u pogledu osoblja stavljenog na raspolaganje navedenom djelovanju (vidjeti u tom smislu presudu od 10. studenoga 2021., Jenkinson/Vijeće i dr., T-602/15 RENV, u žalbenom postupku, EU:T:2021:764, t. 226.).

155 Točno je da se u Odluci 2019/1340 izričito ne navodi članak 28. UEU-a, nego se samo upućuje na „[UEU], a posebno njegov članak 33. i članak 31. stavak 2.”. Međutim, ta odluka podrazumijeva operativno djelovanje obuhvaćeno ZVSP-om jer se njome uspostavlja PPEU u Bosni i Hercegovini, koji u biti ima mandat da podupire djelovanje Unije u posebnim političkim pitanjima na državnom području te države, povezano s lokalnim tijelima, i koji za potrebe obavljanja tog mandata raspolaže proračunom i timom.

156 Uostalom, Zajednička akcija 2002/211 kojom je PPEU u Bosni i Hercegovini prvi put imenovan donesena je u skladu s člankom 14. UEU-a (u verziji prije stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona), koji u svojem stavku 1. sadržava odredbu koja je slična članku 28. UEU-a u njegovoj trenutačnoj verziji. Usto, Odluka Vijeća 2012/330/ZVSP od 25. lipnja 2012. o izmjeni Odluke 2011/426/ZVSP o imenovanju PPEU-a u Bosni i Hercegovini (SL 2012., L 165, str. 66.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 18., svezak 11., str. 200.) i Odluka Vijeća 2013/351/ZVSP od 2. srpnja 2013., o izmjeni Odluke 2011/426/ZVSP o imenovanju PPEU-a u Bosni i Hercegovini (SL 2013., L 185, str. 7.), donesene su nakon stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona, osobito u skladu s člankom 28. UEU-a.

157 Stoga je imenovanje PPEU-a u Bosni i Hercegovini obuhvaćeno člankom 28. UEU-a, tako da je u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 154. ove presude zadaća Vijeća da odredi sredstva kojima taj subjekt može raspolagati u pogledu osoblja.

158 Taj je zaključak potkrijepljen smjernicama o imenovanju, mandatu i financiranju PPEU-ova, navedenima u točki 151. ove presude, u čijem odjeljku C se navodi da odluka Vijeća kojom se imenuje PPEU treba obuhvaćati nekoliko elemenata, uključujući pravila o ustrojavanju i sastavu tima PPEU-a.

159 U tim je okolnostima Vijeće nadležno za donošenje pravilnika primjenjivog na međunarodno ugovorno osoblje PPEU-a u Bosni i Hercegovini.

160 Kao četvrto, ESVD se na raspravi pozvao na članak 30. stavak 1. UEU-a te je pritom tvrdio da Vijeće ne može donijeti pravni sustav primjenjiv na ugovorno osoblje obuhvaćeno ZVSP-om a da mu se ne podnese prijedlog u tom smislu koji upućuje Visoki predstavnik ili država članica. Međutim, iz te odredbe, u skladu s kojom „[b]ilo koja država članica, Visoki predstavnik […] ili Visoki predstavnik uz potporu Komisije mogu Vijeću uputiti pitanje koje se odnosi na [ZVSP] te mu mogu podnositi inicijative ili prijedloge, ako je to primjereno”, proizlazi da Visoki predstavnik i države članice raspolažu pravom inicijative, ali to pravo ne predstavlja monopol ni uvjet da bi Vijeće moglo donijeti akt poput odluke o pravnom sustavu primjenjivom na ugovorno osoblje općenito zaposleno u okviru ZVSP-a ili konkretnije koje zapošljava PPEU u Bosni i Hercegovini. Stoga ta odredba ne isključuje mogućnost da Vijeće na vlastitu inicijativu, ako to smatra potrebnim, donese odluku o donošenju takvog sustava ili da od Visokog predstavnika zatraži da mu dostavi prijedlog u tom smislu.

161 Taj zaključak potkrepljuju elementi spisa. S jedne strane, iz točke 151. ove presude proizlazi da su smjernice o imenovanju, mandatu i financiranju PPEU-ova revidirane na inicijativu radne skupine Vijeća za opće poslove. S druge strane, kad je riječ o postupku imenovanja PPEU-a, u tim istim

smjernicama pojašnjava se da, „[k]ada smatra da to zahtijeva politički kontekst, Vijeće može pozvati [Visokog predstavnika] da podnese prijedlog o imenovanju PPEU-a zaduženog za mandat u pogledu nekog posebnog političkog pitanja”.

162 S obzirom na prethodno navedeno, valja zaključiti da Vijeću treba pripisati bilo kakav eventualni propust u donošenju općeg sustava primjenjivog općenito na ugovorno osoblje obuhvaćeno ZVSP-om ili konkretnije na osoblje PPEU-a u Bosni i Hercegovini. Stoga je treći dio tužbenog zahtjeva dopušten u dijelu u kojem se odnosi na Vijeće i nedopušten u dijelu u kojem se odnosi na Komisiju i ESVD.

Četvrti dio tužbenog zahtjeva

163 U okviru četvrtog dijela tužbenog zahtjeva, koji je podredan u odnosu na prva tri dijela, tužitelj traži da se Vijeću, Komisiji i ESVD-u na temelju Unijine izvanugovorne odgovornosti naloži da mu isplate iznos od 400 000 eura uz obrazloženje da u svojim uvjetima zaposlenja nisu poštovali njegova temeljna prava.

164 Naime, kao što to proizlazi iz točaka 148. do 162. ove presude, zadaća Vijeća je da odredi uvjete zaposlenja ugovornog osoblja PPEU-a u Bosni i Hercegovini. Stoga, kad je riječ o četvrtom dijelu tužbenog zahtjeva, kao tuženika treba odrediti Vijeće.

165 Točno je da tužitelj upućuje i na tužbene razloge istaknute u potporu prvom i drugom dijelu tužbenog zahtjeva, koji se odnose na PPEU-a u Bosni i Hercegovini u njegovu svojstvu poslodavca. Međutim, u okviru četvrtog dijela tužbenog zahtjeva tužitelj nije tražio da se utvrdi izvanugovorna odgovornost Unije za djelovanja PPEU-a u Bosni i Hercegovini. Naime, tužitelj je u tužbi i u svojim očitovanjima o prigovorima nenadležnosti i nedopuštenosti pojasnio da se četvrti dio tužbenog zahtjeva odnosi na „europske institucije”, što, u skladu s cijelim tekstom njegovih pismena, ne bi trebalo shvatiti kao upućivanje na PPEU-a u Bosni i Hercegovini, nego kao upućivanje na Vijeće, Komisiju i ESVD, iako ESVD nije institucija u smislu članka 13. UEU-a.

166 S obzirom na prethodno navedeno, četvrti dio tužbenog zahtjeva treba proglasiti dopuštenim u dijelu u kojem se odnosi na Vijeće i nedopuštenim u dijelu u kojem se odnosi na Komisiju i ESVD.

Zaključak

167 S obzirom na sva prethodna razmatranja, kao prvo, kad je riječ o prvom dijelu tužbenog zahtjeva, Opći sud nadležan je, s jedne strane, na temelju članka 263. UFEU-a za odlučivanje o zahtjevu za poništenje odluke o raskidu ugovora i, s druge strane, na temelju članka 268. UFEU-a za odlučivanje o zahtjevima za novčanu naknadu neimovinske i imovinske štete koju je tužitelj navodno pretrpio zbog te odluke. Ti su zahtjevi dopušteni u dijelu u kojem se odnose na PPEU-a u Bosni i Hercegovini i nedopušteni u dijelu u kojem se odnose na Vijeće, Komisiju i ESVD.

168 Usto, zahtjev za tužiteljev povratak na radno mjesto člana osoblja PPEU-a u Bosni i Hercegovini treba odbiti zbog nenadležnosti.

169 Kao drugo, drugi dio tužbenog zahtjeva treba odbiti u cijelosti zbog nenadležnosti.

170 Kao treće, treći i četvrti dio tužbenog zahtjeva, za koje je Opći sud nadležan na temelju članka 268. UFEU-a, dopušteni su u dijelu u kojem se odnose na Vijeće i nedopušteni u dijelu u kojem se odnose na Komisiju i ESVD.

Troškovi

171 Na temelju članka 133. Poslovnika, odluka o troškovima donosi se u presudi ili rješenju kojim se završava postupak. Usto, u skladu s člankom 135. stavkom 1. Poslovnika Općeg suda, kad to zahtijeva pravičnost, Opći sud može odlučiti da stranka koja ne uspije u postupku, osim vlastitih troškova, snosi samo dio troškova druge stranke ili da ih ne snosi uopće.

172 Iz razloga navedenih u ovoj presudi proizlazi da Opći sud završava postupak u pogledu Komisije i ESVD-a, uzimajući u obzir da su ti tuženici, u pogledu kojih tužbu treba odbiti, izričito zahtijevali da se tužitelju naloži snošenje troškova.

173 Međutim, kao što se to ističe u točkama 140. do 142. ove presude, djelovanje PPEU-a u Bosni i Hercegovini dio je složenog pravnog konteksta obilježenog njegovom povezanošću s Vijećem, Komisijom i ESVD-om. Stoga je tužitelju bilo nesporno teško odrediti tuženike prilikom podnošenja ove tužbe. U tim okolnostima, Opći sud smatra da je pošteno i pravično odlučiti da Komisija i ESVD snose vlastite troškove.

174 Osim toga, ovom presudom ne završava postupak u pogledu Vijeća i PPEU-a u Bosni i Hercegovini. Stoga valja odgoditi donošenje odluke o tužiteljevim troškovima i troškovima tih dvoje tuženika povezanih s prigovorima nenadležnosti i nedopuštenosti.

Slijedom navedenog,

OPĆI SUD (sedmo prošireno vijeće)

proglašava i presuđuje:

1. Tužba se:

– **odbija zbog nenadležnosti, u dijelu u kojem se traži da se naloži vraćanje Roberta Stockdalea na radno mjesto člana osoblja posebnog predstavnika Europske unije u Bosni i Hercegovini;**

– **odbija zbog nenadležnosti, u dijelu u kojem se traži da se ugovori o radu na određeno vrijeme koje je sklopio R. Stockdale prekvalificiraju u jedan ugovor o radu na neodređeno vrijeme i utvrdi da su tuženici povrijedili svoje ugovorne obveze;**

– **odbacuje kao nedopuštena, u pogledu Vijeća Europske unije, Europske komisije i Europske službe za vanjsko djelovanje (ESVD), u dijelu u kojem se odnosi na poništenje odluke posebnog predstavnika Europske unije u Bosni i Hercegovini od 17. studenoga 2020. kojom je raskinut ugovor o radu R. Stockdalea te na naknadu štete koju je navodno prouzročila ta odluka;**

– **odbacuje kao nedopuštena u preostalom dijelu u pogledu Komisije i ESVD-a.**

2. Prigovori nenadležnosti i nedopuštenosti odbijaju se u preostalom dijelu.

3. Komisija i ESVD snosit će vlastite troškove povezane s prigovorima nenadležnosti i nedopuštenosti.

4. O troškovima R. Stockdalea, Vijeća i posebnog predstavnika Europske unije u Bosni i Hercegovini, povezanima s prigovorima nenadležnosti i nedopuštenosti, odlučit će se naknadno.

da Silva Passos Valančius Reine

Truchot Sampol Pucurull

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgu 26. srpnja 2023.

Potpisi

Sadržaj

Okolnosti spora . . . 2

Zahtjevi stranaka . . . 4

Pravo . . . 5

Nadležnost Općeg suda za odlučivanje o prvom i drugom dijelu tužbenog zahtjeva s obzirom na to da ne postoji arbitražna klauzula . . . 6

Priroda prvog i drugog dijela tužbenog zahtjeva . . . 7

Nadležnost Općeg suda za odlučivanje o prvom i drugom dijelu tužbenog zahtjeva na temelju članka 272. UFEU-a . . . 8

Nadležnost Općeg suda za odlučivanje o prvom i drugom dijelu tužbenog zahtjeva na temelju članaka 263. i 268. UFEU-a . . . 9

– Ugovorne odredbe . . . 10

– Odredbe prava Unije . . . 10

Zaključak . . . 15

Zapreke vođenju postupka, koje se temelje na nepoštovanju formalnih zahtjeva za tužbu . . . 15

Zapreka vođenju postupka, koja se temelji na nedostatku jasnoće tužiteljeva tužbenog zahtjeva u cijelosti . . . 16

Zapreka vođenju postupka, koja se temelji na nedostatku jasnoće pravne osnove tužbe . . . 17

Zapreka vođenju postupka, koja se temelji na nedostatku jasnoće konkretno četvrtog dijela tužbenog zahtjeva . . . 17

Zapreka vođenju postupka, koja se temelji na nedostatku jasnoće tužbenih razloga istaknutih u pogledu različitih dijelova tužbenog zahtjeva . . . 18

Zaključak . . . 19

Zapreka vođenju postupka, koja se temelji na nedopuštenosti trećeg i četvrtog dijela tužbenog zahtjeva zbog nepoštovanja predsudskog postupka predviđenog člancima 90. i 91. Pravilnika o osoblju . . . 19

Zapreke vođenju postupka, koje se temelje na određivanju jednog ili više tuženika . . . 20

Prvi dio tužbenog zahtjeva . . . 21

Treći dio tužbenog zahtjeva . . . 23

Četvrti dio tužbenog zahtjeva . . . 26

Zaključak 26

Troškovi 27